

Selvitys yrittäjien koulutustaustasta Suomessa

Yrittäjyyssalan koulustoimikunta

SISÄLTÖ:

1. Johdanto	3
2. Tehtävän tavoitteet, rajausta ja aineiston hankinta.....	3
3. Suomalainen yrittäjyys ja yritystoiminnan edellytykset	4
4. Yrittäjyys koulutuksessa ja tutkinnoissa.....	6
5. Yrittäjien koulutusohjelma.....	8
5.1 Koulutusohjelma yrittäjien sukupuolen ja iän mukaan	10
5.1.1 Yleissivistävä koulutusohjelma iän ja sukupuolen mukaan.....	13
5.1.2 Ammatillinen koulutusohjelma iän ja sukupuolen mukaan.....	15
5.1.3 Korkeakoulutusohjelma iän ja sukupuolen mukaan	16
5.2 Koulutusohjelma yrityksen toimialan mukaan.....	18
5.2.1 Yleissivistävä koulutusohjelma eri toimialoilla.....	18
5.2.2 Ammatillinen koulutusohjelma eri toimialoilla	20
5.2.3 Korkeakoulutusohjelma eri toimialoilla	22
5.3 Koulutusohjelma yrityksen koon mukaan.....	23
5.3.1 Yleissivistävä koulutusohjelma yrityksen koon mukaan	24
5.3.2 Ammatillinen koulutusohjelma yrityksen koon mukaan	26
5.3.3 Korkeakoulutusohjelma yrityksen koon mukaan.....	27
5.4 Koulutusohjelma yrityksen yhtiömuodon mukaan	29
5.4.1 Yleissivistävä koulutusohjelma yrityksen yhtiömuodon mukaan.....	30
5.4.2 Ammatillinen koulutusohjelma yrityksen yhtiömuodon mukaan	32
5.4.3 Korkeakoulutusohjelma yrityksen yhtiömuodon mukaan.....	33
5.5 Koulutusohjelma yrityksen sijainnin mukaan	35
5.5.1 Yleissivistävä koulutusohjelma yrityksen sijainnin mukaan.....	36
5.5.2 Ammatillinen koulutusohjelma yrityksen sijainnin mukaan	39
5.5.3 Korkeakoulutusohjelma yrityksen sijainnin mukaan	42
6. Koulutusohjelman ja elinkeinoelämän tarpeiden vastaavuus	44
7. Yhteenveto	45

1. Johdanto

Tässä selvityksessä tarkastellaan millainen koulutus pohja yrittäjillä on yleensä sekä onko tämän koulutus pohjan ja eri tyyppisten yritysten välillä yhtäläisyyksiä. Tarkoitus on hahmotella koulutusaineisto, jota voidaan käyttää opetushallinnon suunnittelun välineenä sekä työelämän tietolähteenä. Sen on tarkoitus olla pohjatyönä myös sille, kun pohditaan yrittäjäyyskasvatuksen merkitystä eri asteisessa koulutuksessa ja millainen koulutus pohja uusilla yrittäjillä voi olla. Selvitys on valmistunut opetusministeriön asettaman Yrittäjäyysalan koulutustoimikunnan, Opetushallituksen ja Suomen Yrittäjien yhteistyönä. Varsinaisen selvitystyön on suorittanut Spåre Consulting. Työ on tehty tammi-maaliskuussa 2005.

2. Tehtävän tavoitteet, rajaus ja aineiston hankinta

Selvitystyön tavoitteena on tutkia millainen on suomalaisten yrittäjien koulutus pohja. Karkeasti on koulutus pohja jaettu yleissivistävään koulutukseen (perusaste tai ylioppilas), ammatilliseen koulutukseen (ammatillinen peruskoulutus, ammattitutkinto tai erikoisammattitutkinto sekä opistotason tutkinto) sekä korkeakoulutukseen (yliopisto- korkeakoulu- tai ammattikorkeakoulututkinto).

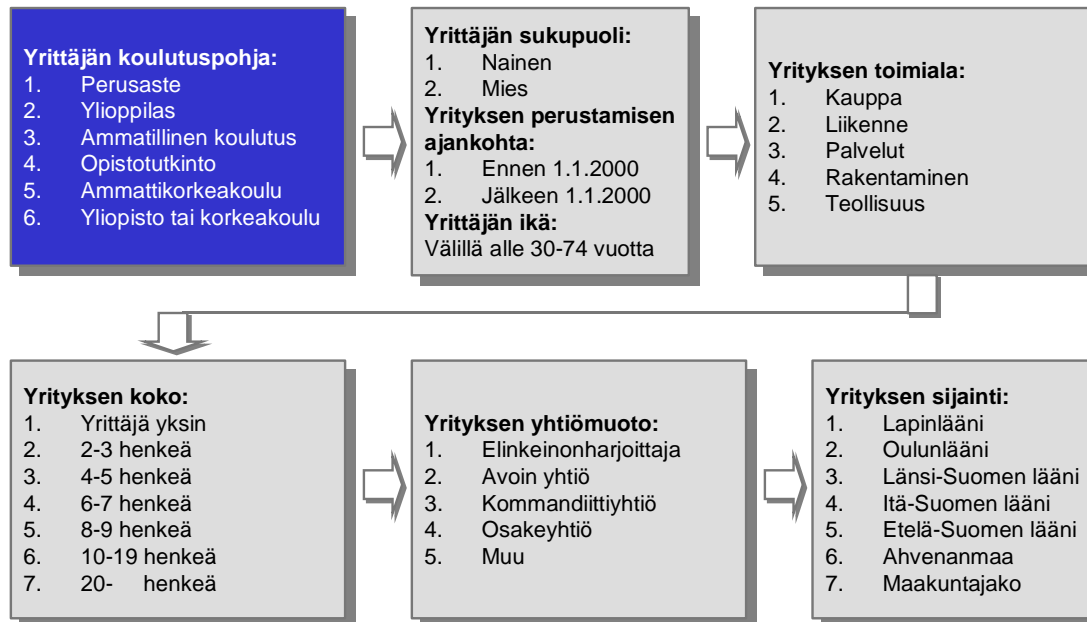
Taustatietoina käytetään yrittäjän sukupuolta sekä ikää. Keskeisenä tietona erotetaan se, onko yritys perustettu ennen vai jälkeen 1.1.2000. Yrityksien toimiala jaetaan viiteen eri luokkaan: kauppaan, liikenteeseen, palveluihin, rakentamiseen sekä teollisuuteen.

Taustatietona, jota vasten yrittäjien koulutus pohjaa selvitetään on yrityksen yhtiömuoto. Yrityksen koko määritellään henkilökunnan mukaan. Koska kyse on lukumääräisesti valtaosin pienistä yrityksistä, ovat kokoluokat tiheitä. Yrityksen sijainti määritellään maakuntajaon mukaisesti. Tarkoituksena on selvittää, onko jokin erityinen koulutus pohja sidoksissa tiettyyn taustatekijään. Näitä koulutuksen ja taustatietojen välisiä suhteita on esitetty kuviossa 1.

Tutkimuksen aineisto perustuu Suomen Yrittäjät ry:n jäsenrekisteriin. Otoksen suuruus vaihtelee jonkin verran sen mukaan mistä hankittavasta tiedosta on kyse. Keskimääräinen otos on 25.000 yritystä, mikä riittää hyvin tilastolliseen luotettavuuteen liiton jäsenyritysten piirissä. Voidaan lisäksi melko hyvin syin todeta, että aineistoa voidaan ainakin tietyllä tasolla käyttää kuvaamaan myös koko Suomen yritys kenttää. Tällöin oletetaan, että Suomen Yrittäjiin kuulumattomien yritysten piirteet ovat samanlaiset kuin liiton jäsenillä. Tietyn ongelman aineistoon tuo myös se, että jotkut yritykset ovat Suomen Yrittäjien jäseniä oman toimialaliittonsa kautta, eivät suoraan. Tämä saattaa vaikuttaa niiden suhteelliseen osuuteen

yrittäjistä. Sen sijaan tällaisen toimialan suhteelliset osuudet eri pohjakoulutuksen saaneista ovat muun aineiston kanssa vertailukelpoisia. Joiltain osin lukuja onkin pidettävä suuntaa antavina. Tiedot jäsenrekisteristä on koottu vuoden 2004 lokakuussa.

Yrittäjien koulutus pohja erilaisissa yrityksissä

Kuvio 1. Yrittäjän koulutus pohja vaihtelee yrityksen ominaisuuksista riippuen. Kuviossa on esitetty tämän selvityksen mukaiset yhteydet ja selvityksen kulku.

3. Suomalainen yrittäjyys ja yritystoiminnan edellytykset

Yritystoiminnalla ja yrittäjillä on keskeinen osa Suomen talouselämässä. Jo perinteisesti tuotannon tekijät on jaoteltu työhön, pääomaan, maahan ja yrittäjätöimintaan. Yrittäjätöiminta on tekijä, joka kytkeytyy tiiviisti näihin kaikkiin.

Jo miltei puolitoma vuosikymmentä on Suomen kansantalous saanut nauttia tuotannon kasvusta. Tämä kasvu edellyttää myös yritystoiminnan kasvua. Yritysten perustamista, kehittämistä ja uudistumista suosiva toimintaympäristö olisi siksi nähtävä keskeiseksi julkisen vallan tavoitteeksi. Näihin tavoitteisiin kuuluu myös yrittäjien koulutus ja sen oikea kohdistaminen.

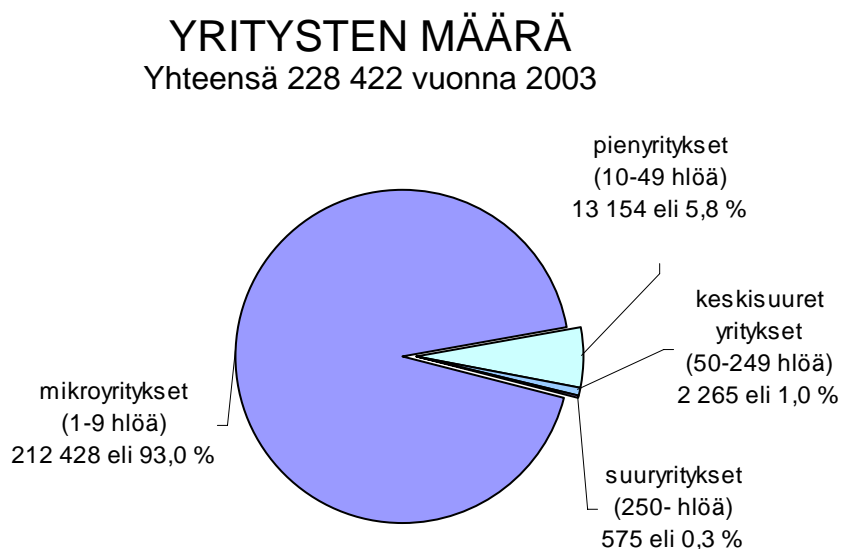
Kansainvälisissä selvityksissä on Suomen liiketoimintaympäristön kilpailukyky arvioitu erittäin korkeaksi. Yrittäjyyden edistämistä tukee selvitysten mukaan myönteinen yrittäjämapiiri, korkea koulutustaso, edistynyt tasa-arvo, kehittynyt tutkimus- ja

innovaatioympäristö, toimiva infrastruktuuri sekä julkiset yritysten rahoitus- ja neuvontajärjestelmät. Suomen yritystoiminnan esteet ovat OECD:n selvitysten mukaan eurooppalaista keskitasoa.

Sen sijaan yrittäjyysaktiivisuus ja kasvuyritysten määrä on kansainvälisesti vertaillen suhteellisen alhaisella tasolla. Yrittäjyyden voimistumista hidastaa alhainen yrittäjyysmotivaatio, esimerkkien puute, liiketoimintaosaamisen puutteet, pienet kotimarkkinat, yrittäjyyteen ja työllistämiseen liittyvät riskit sekä epäonnistumisen pelko.

Liiketoimintaosaamisen puutteet kuten kansainvälisten markkinoiden tuntemus, johtamistaidot, rahoitusosaaminen, verkosto-osaaminen sekä asiakkaiden ja muuttuvien markkinoiden hallinta ovat yleisimmät kasvua rajoittavat tekijät suomalaisissa potentiaalisissa kasvuyrityksissä. Tilannetta vaikeuttaa lisäksi se, että arvioiden mukaan tulevien kymmenen vuoden aikana useita kymmeniä tuhansia yrittäjiä on luopumassa yritystoiminnasta ikäänymisen seurauksena.

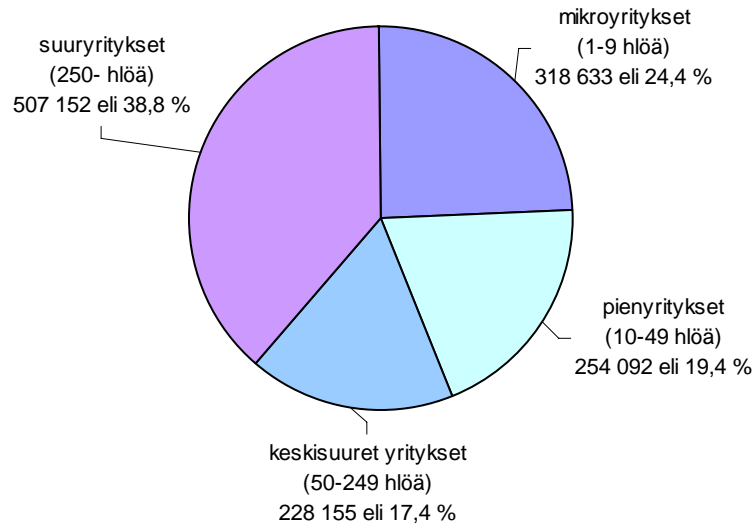
Yritys- ja elinkeinopolitiikassa tulisi pohtia yrittäjyyden riskien ja palkitsevuuden suhdetta. Yrittäjyydestä on saatava houkuttelevampi uravaihtoehto. Samalla tulee eri oppilaitosten taholla selvittää yrittäjätiedon sisältöä ja ennen kaikkea yrittäjien koulutuksen oikein suuntaamista. Tulevien yrittäjien koulutusohjan tulee vastata markkinoiden kysyntää ja vaatimuksia.

Lähde: Tilastokeskus, Yritysrekisteri

YRITYSTEN HENKILÖSTÖ

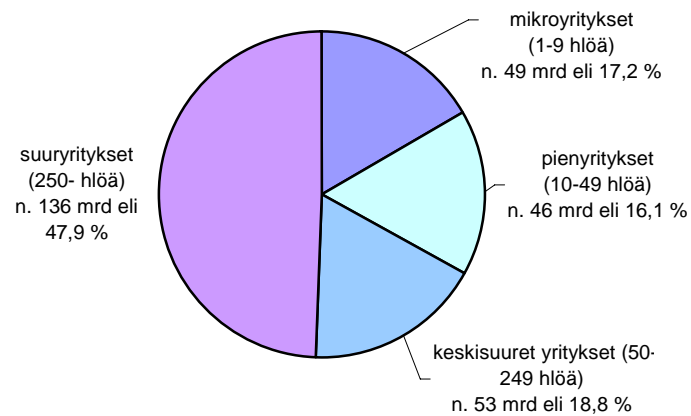
Yhteensä 1 308 031 työntekijää vuonna 2003

Lähde: Tilastokeskus, Yritysrekisteri

YRITYSTEN LIIKEVAIHTO

Yhteensä 284 082 mrd euroa vuonna 2003

Lähde: Tilastokeskus, Yritysrekisteri

4. Yrittäjyys koulutuksessa ja tutkinnoissa

Peruskoulun ja lukion uusissa opetussuunnitelmien perusteissa yrittäjyys on aihekokonaisuutena. Yrittäjyys sisällytetään kaikkiin oppiaineisiin oppiaineelle luontevalla

tavalla. Yrittäjyysteeman avulla yhdistetään eri oppiaineiden sisältöjä. Yrittäjyyden tulee näkyä myös koulun toimintakulttuurissa. Yleissivistävässä koulussa yrittäjyys ilmenee lähinnä sisäisenä yrittäjyytenä, tavoitteena on vaikuttaa nuorten asenteisiin, aktivoida nuoria sekä antaa perustietoja yritystoiminnasta.

Laissa **ammattillisesta koulutuksesta** todetaan, että ammatillisen koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijoille valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen. Opetussuunnitelman perusteissa puolestaan todetaan, että koulutuksen erityisesti työssä oppimisen ja yrittäjyysopintojen tulee edistää työllistymistä ja mahdollisuuksia ryhtyä itsenäiseksi ammatinharjoittajiksi sekä yrittäjyys on otettava huomioon kaikilla aloilla ja kaikissa opinnoissa. Yrittäjyys on läpäisevänä aiheena ammatillisessa peruskoulutuksessa. Lisäksi yrittäjyys voi sisältyä opintoihin pakollisina, valinnaisina tai vapaasti valittavina opintoina. Näyttötutkintojen perusteissa yrittäjyys on sisällytetty läpäisevänä aiheena kaikkiin tutkinnon osiin. Yrittäjyys liittyy suurimpaan osaan näyttötutkinnoista pakollisena, valinnaisena tai vapaasti valittavana tutkinnon osana. Lisäksi on mahdollista suorittaa erityinen yrittäjän ammattitutkinto tai yrittäjän erikoisammattitutkinto.

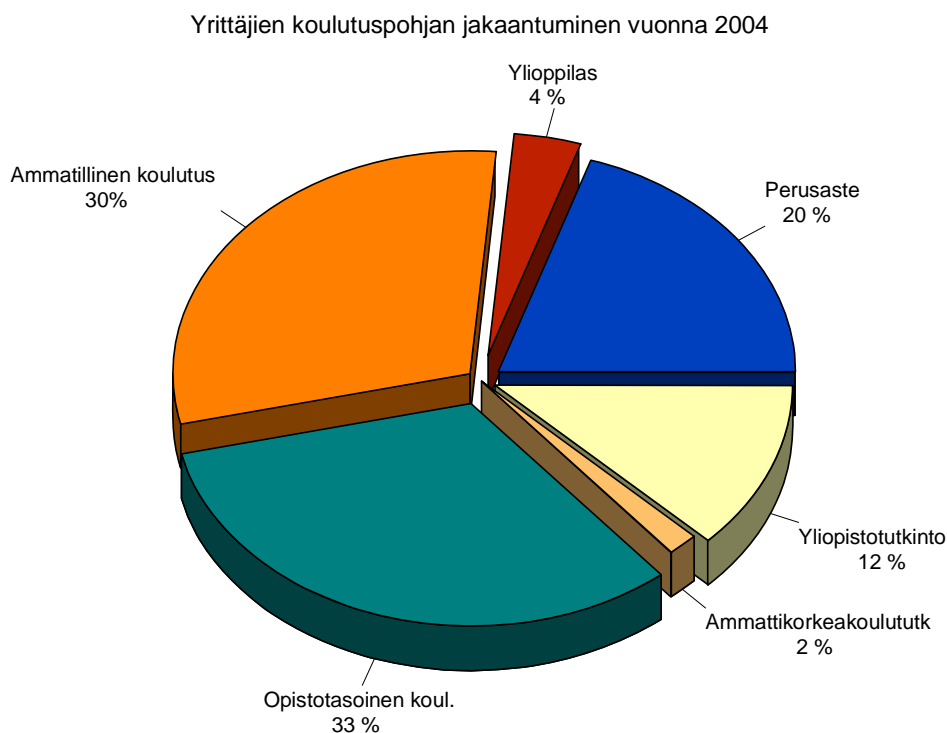
Ammattikorkeakouluissa yrittäjyysopintoja on sisällytetty moniin koulutusohjelmiin. Joissain koulutusohjelmissä yrittäjyys on pakollisina opintoina, mutta yleensä se on valinnainen aihe. Yrittäjyysopintojen laajuus ja pakollisuus vaihtelee ammattikorkeakouluittain ja koulutusohjelmittain. Kaikilla ammattikorkeakouluilla on yrityshautomotoimintaa ja hautomot muodostavat FINPIN verkoston. Yrityshautomoiissa opiskelijat voivat testata liikeideoitaan. Ne palvelevat myös sekä toimivien yritysten että omistajan tutkimus- ja kehitystoiminnan tarpeita. Ammattikorkeakoulut tarjoavat palveluita myös omistajanvaihdostilanteessa.

Yliopisto-opinnoissa yrittäjyysopinnot ovat useimmiten irrallisia kursseja. Jyväskylän yliopistossa on kuitenkin voinut opiskella yrittäjyyttä pääaineena vuodesta 1995 lähtien taloustieteiden tiedekunnassa. Yrittäjyyden maisteritutkinto pohjautuu monialaiseen liiketoimintaosaamiseen, minkä lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus hyödyntää Jyväskylän yliopiston tarjoamaa monipuolista sivuainevalikoimaa oman kiinnostuksensa mukaisesti. Muutoin yliopisto-opinnoissa yrittäjyysopinnot ovat usein irrallisia kursseja. Kauppakorkeakouluissa yrittäjyyden sisällyttäminen laajasti tutkintoon on mahdollista. Joissain kasvatustieteellisissä tiedekunnissa on tarjottu 15 ov yrittäjyysopintokokonaisuutta. Yrittäjyyden tutkimus sen sijaan on yliopistoissa melko laajaa. Ensimmäinen yrittäjyyskasvatuksen professuuri perustettiin vuonna 2004 Tampereen yliopistoon.

5. Yrittäjien koulutus pohja

Suomen Yrittäjät ry:n yritysrekisteristä otettiin yrittäjien koulutus pohjan selvittämiseksi 26.130 yrityksen suuruinen näyte. Muita yritysten piirteitä selvitetessä poikkeaa kulloinkin näyte jonkin verran tästä. Kaikissa kuvioissa on kuitenkin koulupohjan osalta tukeuduttu samaan 26.130 yrityksen näytteeseen. Tämän näytteen mukaan jakaantui yrittäjien koulutus pohja vuonna 2004 kuuteen koulutusryhmään jaoteltuna kuten kuviossa 2 on esitetty. Perusasteen suorittaneita oli 20 %, ylioppilaita 4 %, ammatillisen koulutuksen saaneita 30 % opistotasoisien tutkinnon suorittaneita 33 %, ammattikorkeakoulun suorittaneita 2 % ja yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneita 12 %. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että suomalaisilla yrittäjillä on verraten korkea koulutus pohja.

Kun koulutus pohjaa tarkastellaan hieman yleisemmällä tasolla, jakaantuu se seuraavasti: yleissivistävä koulutus 24 %, ammatillinen koulutus 62 % ja korkeakoulutasoinen koulutus 14 %. On huomattava, että näyteaineiston luonteesta johtuen luvut ovat suuntaa antavia. Ne antavat kuitenkin melko yleistettävän ja tarkan kuvan myös koko Suomen yrittäjäkunnasta.

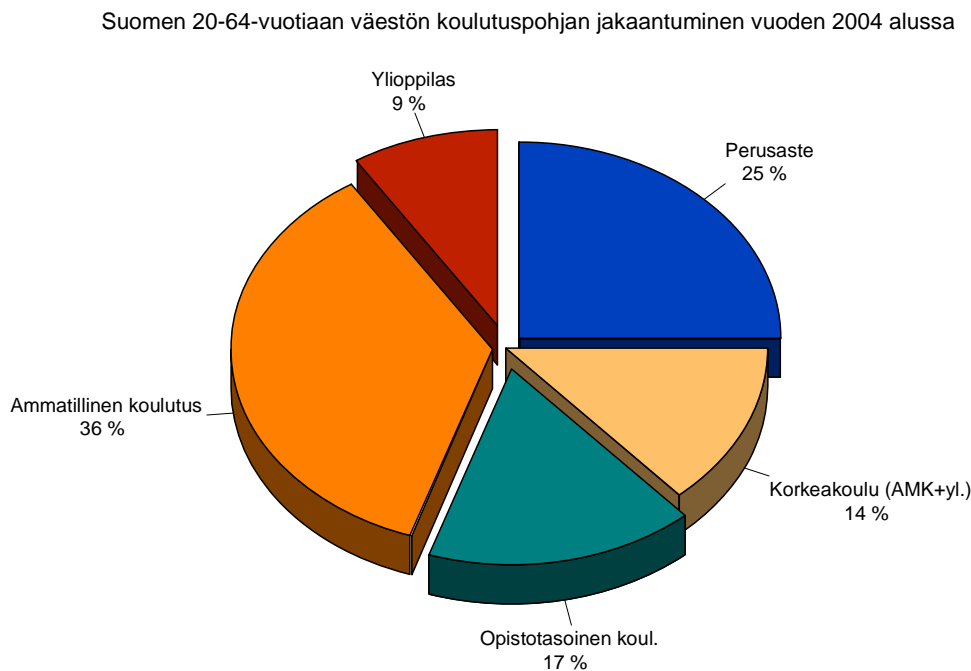

Lähde: Suomen Yrittäjät ry, jäsenrekisteri n= 26130

Kuvio 2. Yrittäjien koulutus pohjan jakaantuminen Suomessa vuonna 2004.

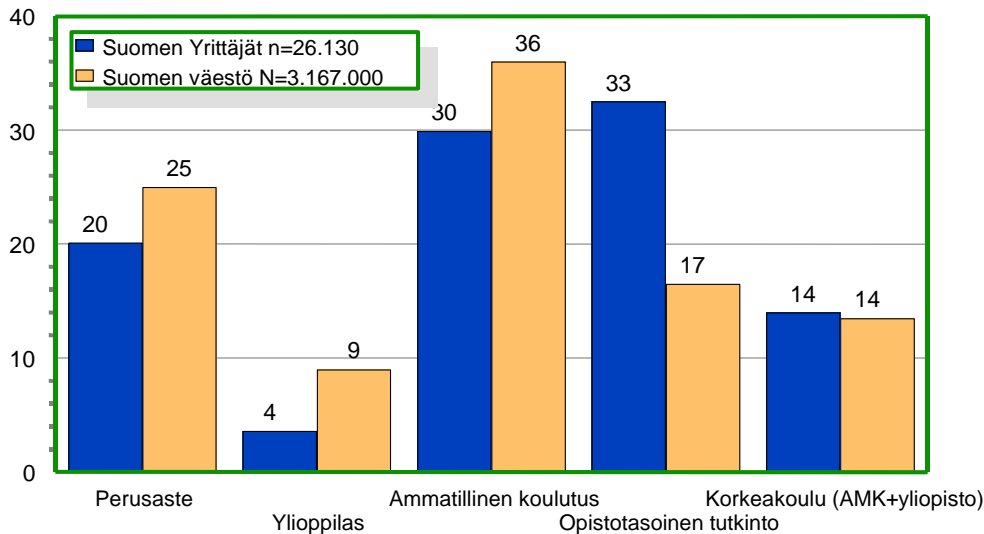
Kuviossa 3 on esitetty Suomen 20-64 –vuotiaan väestön koulutustaso jakaantuneena eri koulutusohjain. Asetelma sisältää siten kaikki ne henkilöt, jotka ovat työmarkkinoiden käytettävissä. Kuvion lukuja voidaan hyvin verrata yrittäjien koulutustasoa kuvaaviin lukuihin ja todeta, että yrittäjien koulutustaso on korkeampi kuin koko väestön koulutustaso keskimäärin. Tämä vertailu on esitetty kuviossa 4.

Lähde: Tilastokeskus 31.12.2003, N = 3.167.000

Kuvio 3. Suomen 20-64-vuotiaan väestön koulutusohjan jakaantuminen vuoden 2004 alussa.

Yrittäjien ja Suomen 20-64-vuotiaan väestön koulutusohjan jakaantuminen vuonna 2004

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004, Tilastokeskus 31.12.2003

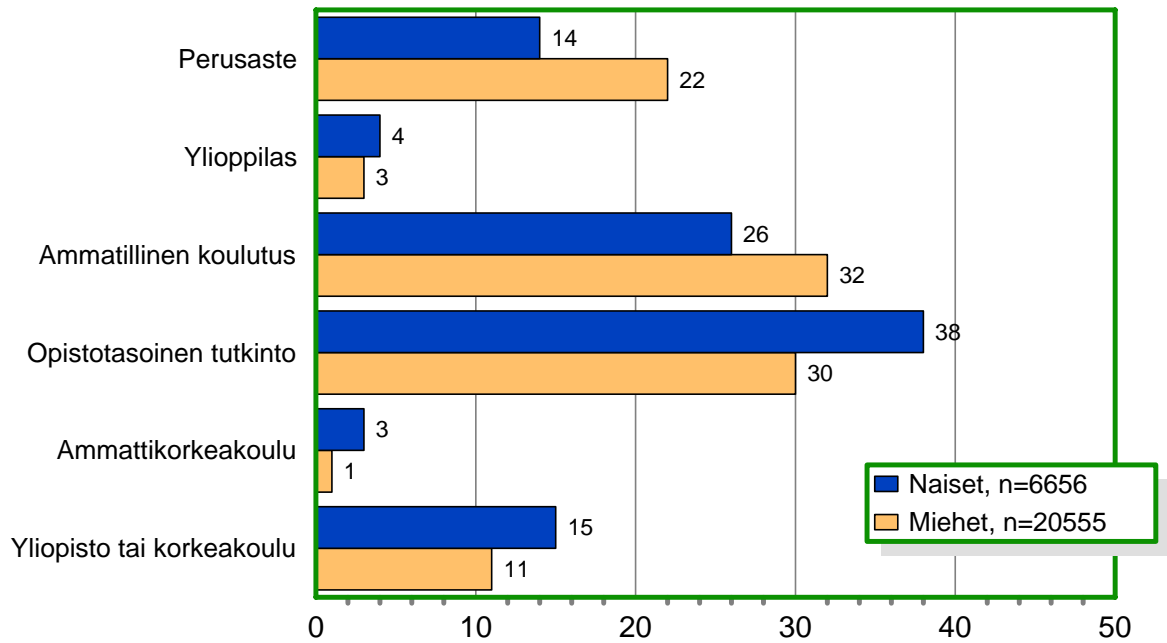
Kuvio 4. Yrittäjien ja Suomen 20-64-vuotiaan väestön koulutusohjan jakaantuminen vuonna 2004

5.1 Koulutusohja yrittäjän sukupuolen ja iän ja mukaan

Yrittäjistä on naisia kolmannes eli noin 72 000. Yrittäjien sukupuolen mukaan jakaantui koulutusohja kuten kuviossa 5 on esitetty. Naisyrittäjien koulutustaso on korkeampi kuin miesyrittäjien. Yleissivistävä koulutus on naisista 18 %:lla ja miehistä 27 %:lla. Ammatillinen koulutus on naisista 64 %:lla ja miehistä 62 %:lla ja yliopistollinen koulutus naisista 18 %:lla ja miehistä 13 %:lla.

Kaikkien yrittäjien erilaiset koulutusohjat on järjestetty ikäluokittain kuviossa 6. Ikä on laskettu syntymävuoden mukaan vuonna 2004. Perusasteen koulutus on suurin ikäluokassa 50-61 vuotta (48 %). Ylioppilasyrittäjien osuus on suurin ikäluokassa 41-50 vuotta (36 %). Suurin ammatillisesti koulutettujen osuus (36 %) sekä opistotasoinen tutkinto (37 %) on ikäluokassa 51-60 vuotta. Ammattikorkeakoulun osuus on suurin alle 30-vuotiaitten ikäluokassa (32 %). Yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneita on eniten (42 %) ikäluokassa 51-60 vuotta, mikä on myös suurin ikäluokka (39 %:a kaikista yrittäjistä).

Yrittäjien koulutus sukupuolen mukaan (%:a, kaikki yritykset)

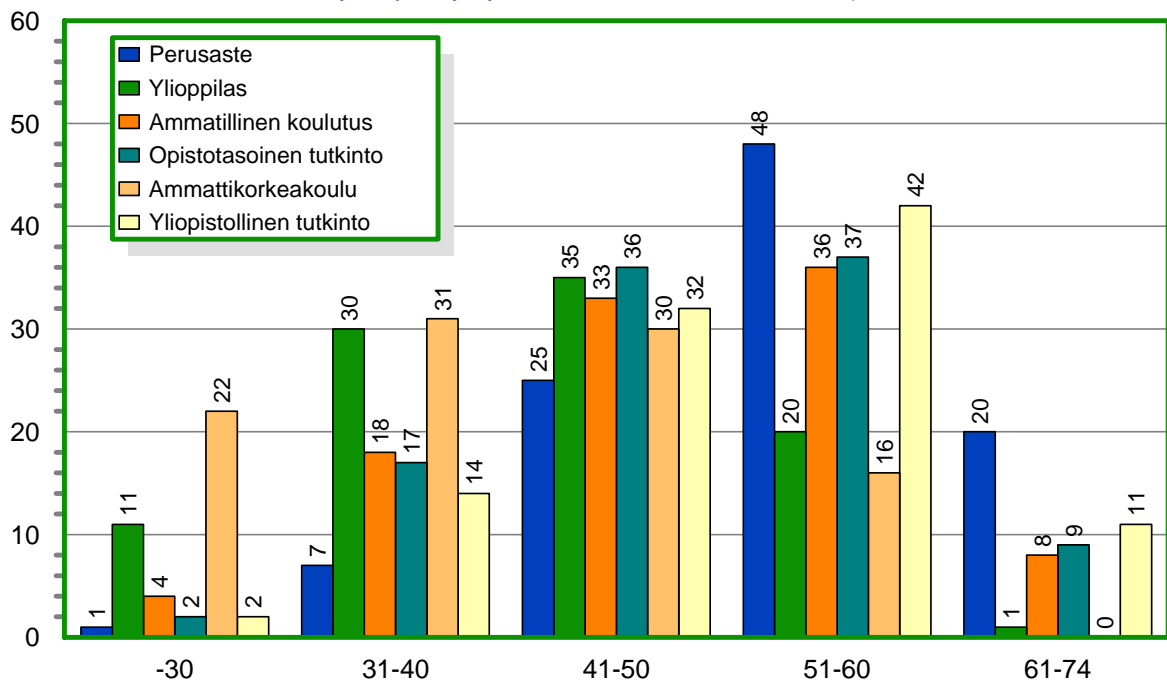

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio5

Kuvio 5. Naisyrittäjien ja miesyrittäjien koulutustaso vuonna 2004

Yrittäjien osuudet koulutus pohjista ikäluokittain (vuonna 2004 yrittäjän syntymävuoden mukaan laskettuna)

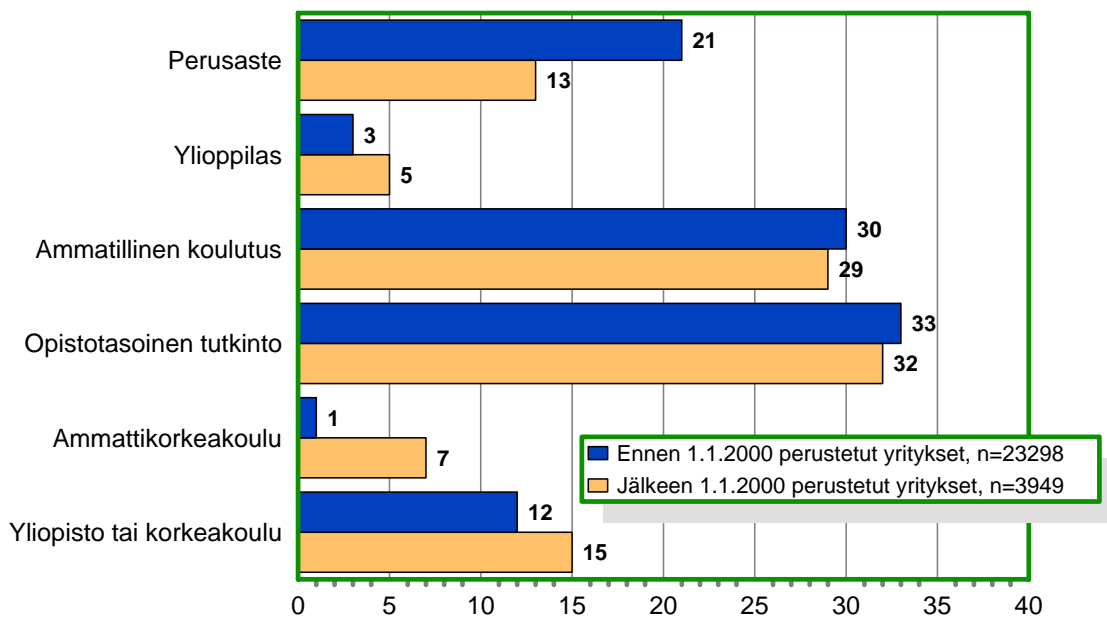
Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004, n=26.130

kuvio6

Kuvio 6. Yrittäjien osuudet koulutus pohjista ikäluokittain (vuonna 2004 yrittäjän syntymävuoden mukaan laskettuna).

Yrittäjien koulutus ennen 1.1.2000 ja sen jälkeen on esitetty kuviossa 7. Selvästi on havaittavissa ammattikorkeakoulutuksen lisääntyneen, koska tämä koulutusmuoto perustettiin vasta 1990-luvun lopulla. Suosituin yrittäjien koulutus pohja on opistotasoinen tutkinto. Myös ylioppilaitten ja korkeakoulututkinnon suorittaneitten osuus on lisääntynyt. Pelkästään perusasteen koulutuksen varassa oli uusissa 1.1.2000 tai jälkeen perustetuissa yrityksissä vain 13 % yrittäjistä kun niitä vanhemmissa yrityksissä oli 21 % yrittäjistä. Yrittäjien koulutuksen taso on siten uusimmissa yrityksissä huomattavasti parempi kuin vanhemmissa yrityksissä. On kuitenkin huomattava, että nyt tarkastellaan pelkästään muodollista koulutus pohjaa. Käytännössä kaikki yrittäjät ovat parantaneet koulutustasoaan erilaisin kurssein ja seminaarein sekä ennen kaikkea käytännön työn mukanaan tuoneen koulutuksen avulla.

Yrittäjien koulutus pohja ennen ja jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä (%)

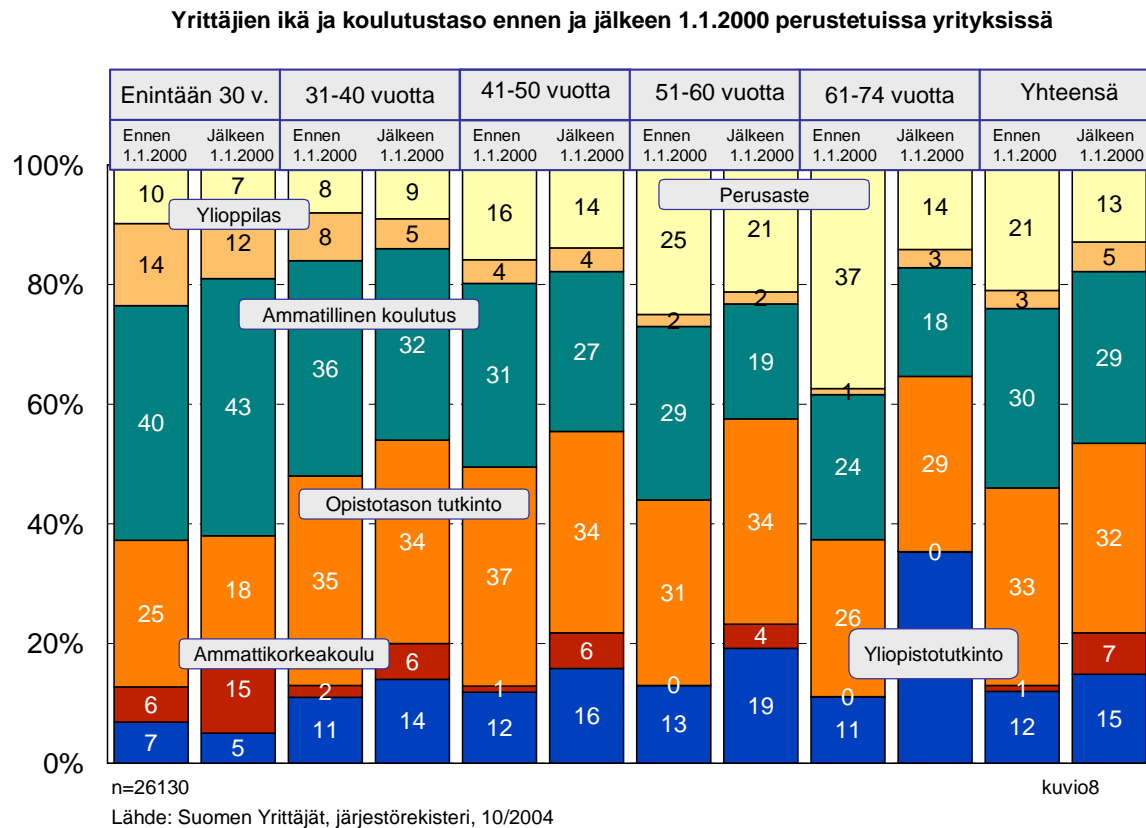
Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio7

Kuvio 7. Yrittäjien koulutus ennen 1.1.2000 ja sen jälkeen perustetuissa yrityksissä.

Kuviossa 8 on tarkasteltu yrittäjien ikää ja koulutustasoa ennen ja jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä. Selvästi voidaan havaita, että kaikissa ikäryhmissä on koulutustaso noussut uusissa yrityksissä verrattuna vanhojen yritysten yrittäjiin. Yhteensä on korkeakoulututkinnon suorittaneitten yrittäjien osuus noussut 13 %:sta 21 %:iin ja samalla yleissivistävän koulutuksen

osuus on laskenut 24 %:sta 17 %:iin ammatillisen koulutuksen osuuden pysyessä samansuuruisena.

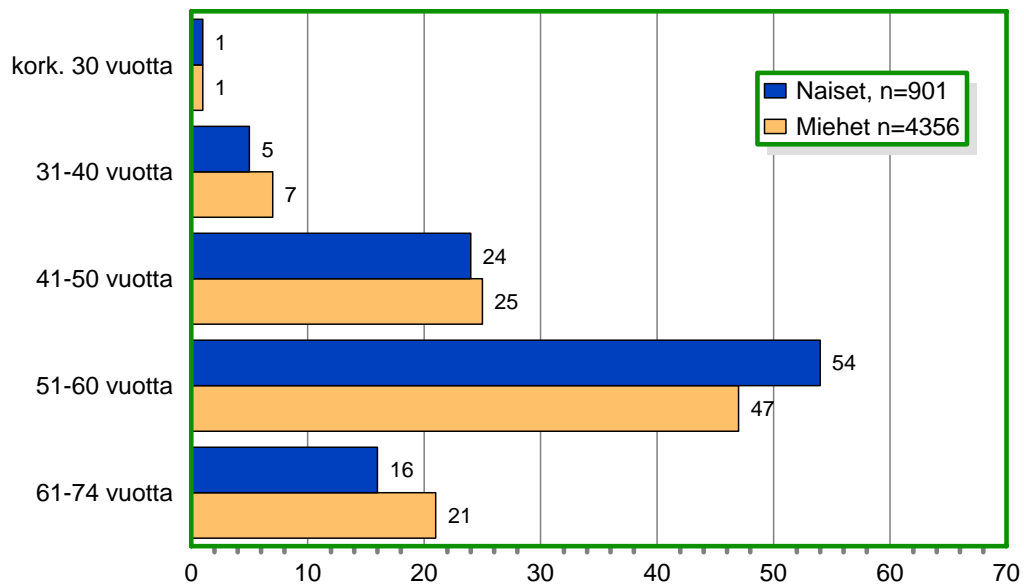
Kuvio 8. Yrittäjien ikä ja koulutustaso vuonna 2004 ennen ja jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä

5.1.1 Yleissivistävä koulutus pohja iän ja sukupuolen mukaan

Perusasteen koulutuksen saaneita yrittäjänaisia on eniten 51-60-vuotisten ryhmässä eli 54 %. Miesyrittäjistä on tässä ryhmässä 47 %. Miesyrittäjiä (21 %) on naisyrittäjiä (16 %) enemmän etenkin ryhmässä 61-74-vuotiaat. Yli 50-vuotiaita perusasteen koulutuksen saaneista on naisia 70 % ja miehiä 68 %. Alle 30-vuotiaita on molemmissa ryhmissä vain 1 %. Tarkempi jaotus on esitetty kuviossa 9.

Ylioppilastutkinnon suorittaneista yrittäjistä on miehiä enemmän etenkin nuoremmissa ikäryhmissä. Naisyrittäjiä on enemmistö ryhmässä 41-50-vuotiaat eli 41 % (miehiä 33 %). 61-74 vuotiaista yrittäjistä on naisylioppilaita 5 % ja miesylioppilaita 4 %. Koko jakauma on esitetty kuviossa 10.

Perusasteen koulutuksen saaneet yrittäjät iän ja sukupuolen mukaan jaoteltuina (%)

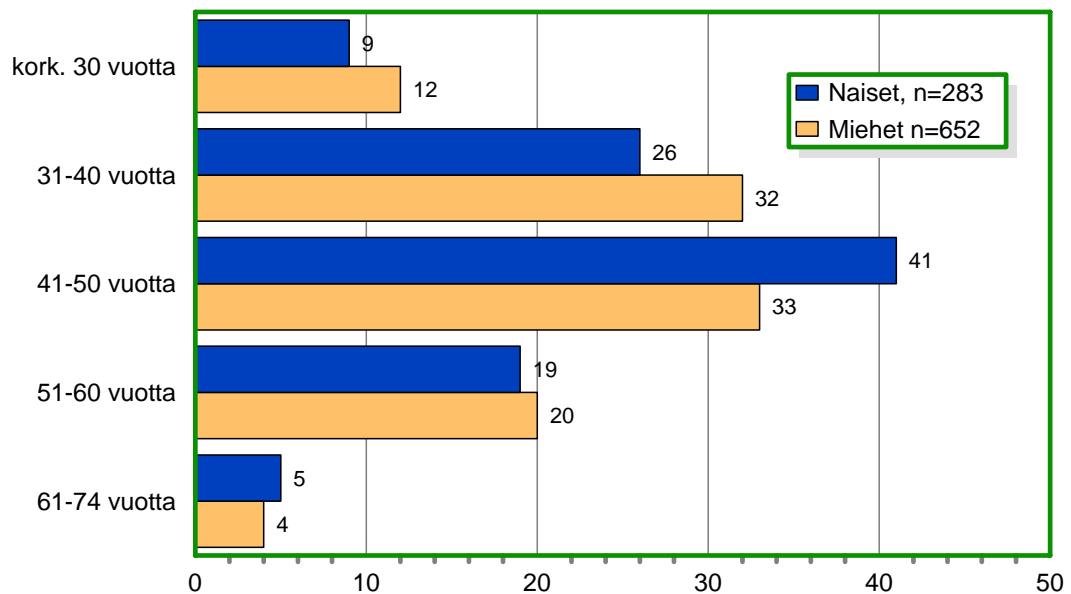

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio9

Kuvio 9. Perusasteen koulutuksen saaneet yrittäjät iän ja sukupuolen mukaan vuonna 2004.

Ylioppilastutkinnon suorittaneet yrittäjät iän ja sukupuolen mukaan jaoteltuina (%)

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

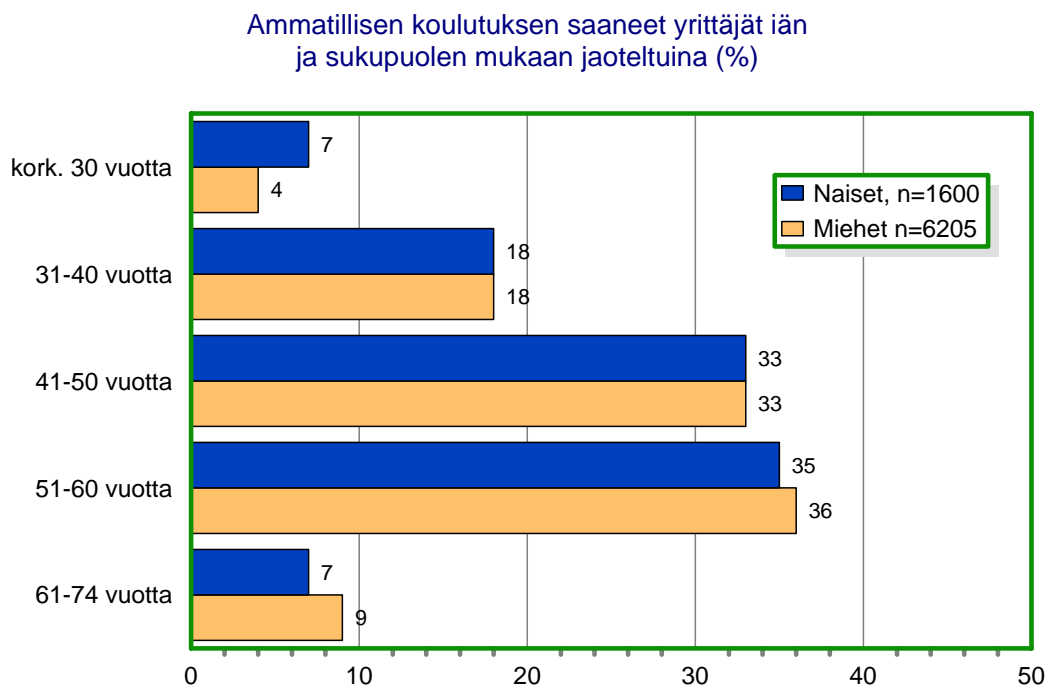
kuvio10

Kuvio 10. Ylioppilastutkinnon suorittaneet yrittäjät iän ja sukupuolen mukaan vuonna 2004.

5.1.2 Ammatillinen koulutuspohja iän ja sukupuolen mukaan

Ammatillisen koulutuksen saaneiden yrittäjien iän mukainen sukupuolijakauma on hyvin tasainen. Korkeintaan 30-vuotiaitten naisten osuus (7 %) on jonkin verran miesten osuutta (4 %) suurempi. Puolestaan 61-74-vuotiaitten naisten osuus (7 %) on miesten osuutta (9 %) pienempi. Yli 50-vuotiaitten ammatillisesti koulutettujen naisyrittäjien osuus on 42 % ja miesyrittäjien 45 %. Koko jakauma on esitetty kuviossa 11.

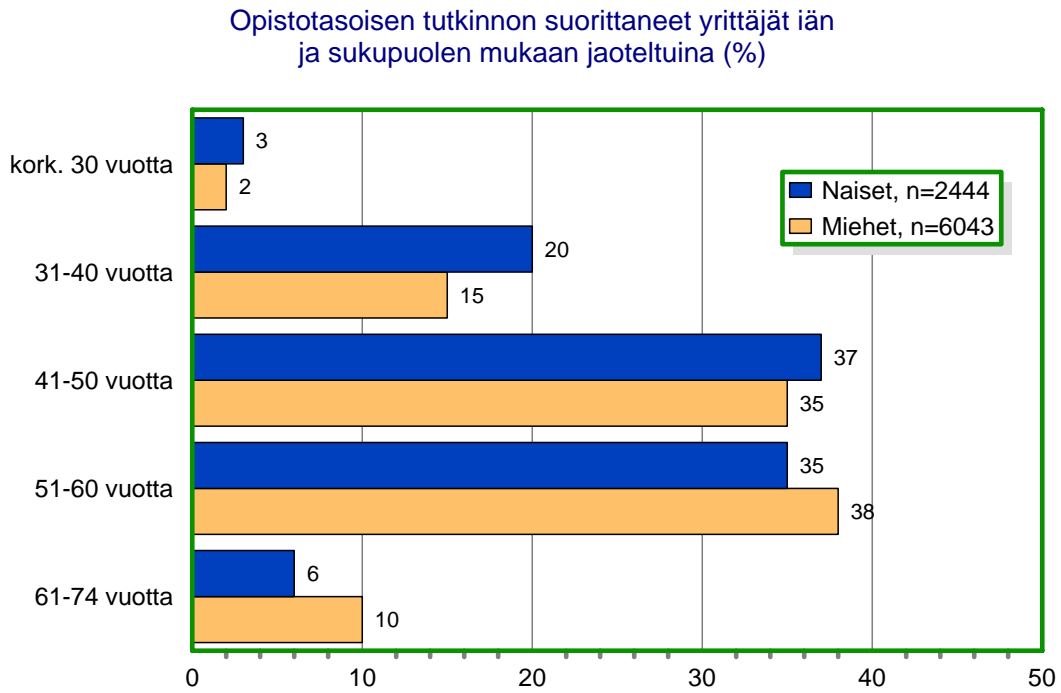
Opistotasoisien tutkinnon suorittaneita naisia on nuoremmissa ikäluokissa enemmän kuin miehiä. 31-40-vuotiaita naisyrittäjiä oli 20 % ja miesyrittäjiä 15 %. Korkeintaan 50-vuotiaita naisyrittäjiä oli 60 % ja miesyrittäjiä 52 %. 61-74-vuotiaita naisyrittäjiä oli 6 % ja miesyrittäjiä 10 %. Koko jakauma on esitetty kuviossa 12.

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio11

Kuvio 11. Ammatillisen koulutuksen saaneet yrittäjät iän ja sukupuolen mukaan vuonna 2004.

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio12

Kuvio 12. Opistotasaisen tutkinnon suorittaneet yrittäjät iän ja sukupuolen mukaan 2004.

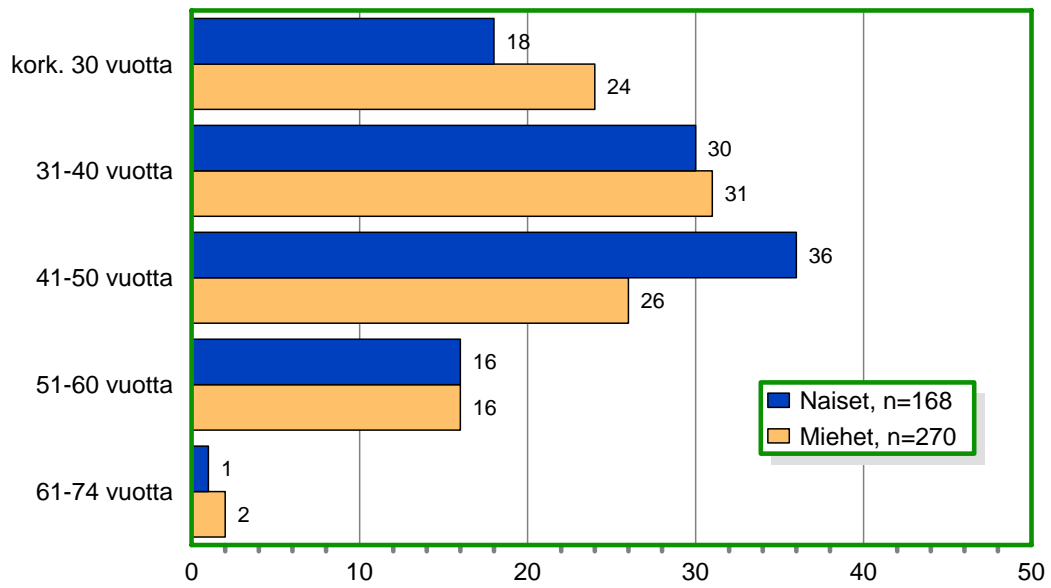
5.1.3 Korkeakoulukoulupohja iän ja sukupuolen mukaan

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita miehiä oli suhteessa eniten eli 24 % ryhmässä korkeintaan 30 vuotta (naisia 18 %). Naisia oli suhteessa eniten eli 36 % ryhmässä 41-50-vuotta (miehiä 26 %). Yli 50-vuotiaita ammattikorkeakoulun suorittaneita naisyrittäjiä oli 17 % ja miesyrittäjiä 18 %. Koko jakauma on esitetty kuviossa 13.

Yliopistotutkinnon suorittaneista yrittäjistä oli enemmistö naisia ikäryhmässä 31-50 vuotta eli 52 % (miehiä 44 %). Ikäryhmässä 51-74 vuotta oli enemmistö miehiä eli 54 % (naisia 47 %). Yli 50-vuotiaita naisyrittäjiä oli 47 % ja miesyrittäjiä 54 %. Koko jakauma on esitetty kuviossa 14.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet
yrittäjät iän ja sukupuolen mukaan jaoteltuina (%)

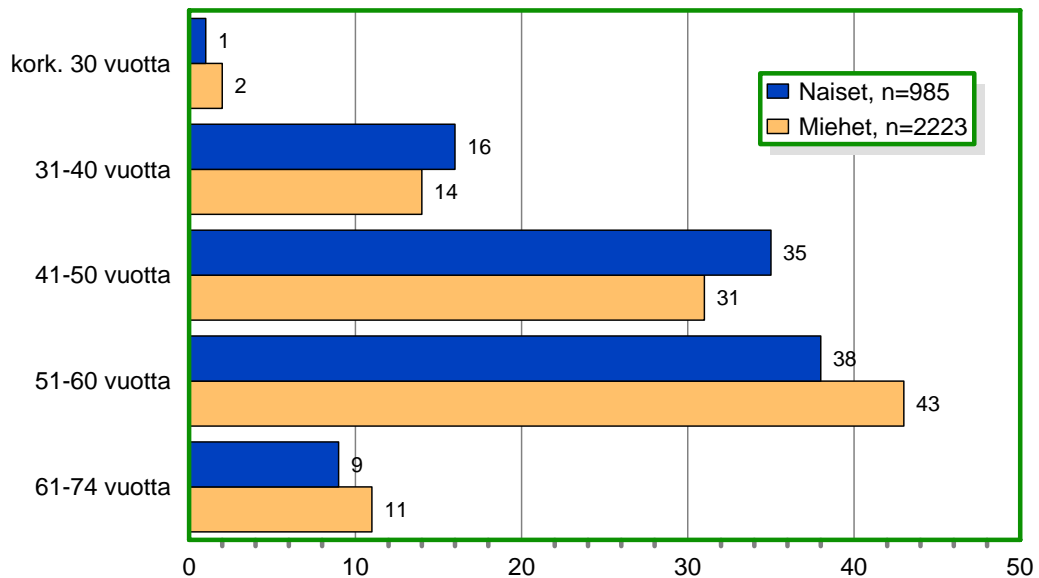

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio13

Kuvio 13. Ammattikorkeakoulun suorittaneet yrittäjät iän ja sukupuolen mukaan 2004.

Yliopistotutkinnon suorittaneet yrittäjät iän ja sukupuolen
mukaan jaoteltuina (%)

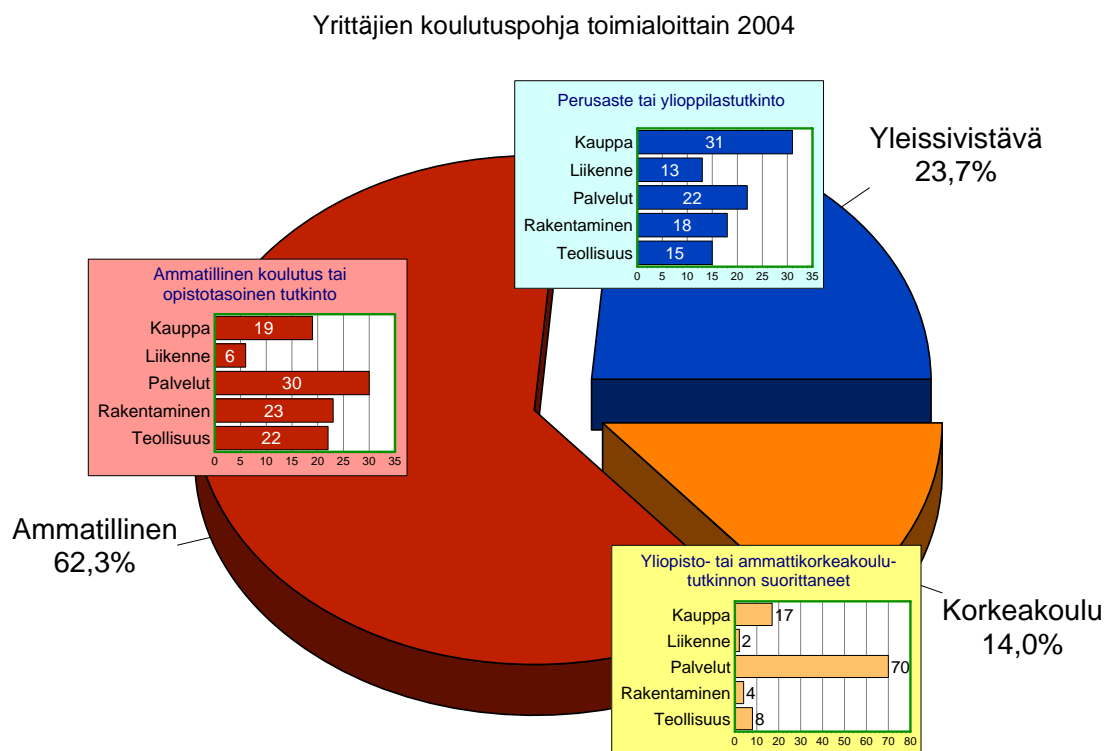
Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio14

Kuvio 14. Yliopistotutkinnon suorittaneet yrittäjät iän ja sukupuolen mukaan 2004.

5.2 Koulutus pohja yrityksen toimialan mukaan

Yrittäjien koulutus pohja toimialoittain on kuviossa 15 jaettu yleissivistävään koulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja yliopistolliseen koulutukseen. Yleissivistävä koulutus pohja, johon luetaan peruskoulu sekä ylioppilastutkinto, oli yleisintä kaupassa, jossa 31 %:lla yrittäjistä oli tämä koulutus. Ammatillinen koulutus, johon luetaan ammatillisen tai opistotasaisen tutkinnon suorittaneet yrittäjät, oli yleisintä palveluissa (30 %). Korkeakoulututkinto (yliopisto, korkeakoulu tai ammattikorkeakoulu) oli selkeästi yleisin palveluissa, joissa on peräti 70 % tämän koulutuksen saaneista yrittäjistä.

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenarkisto 10/2004, n=26130

Kuvio15

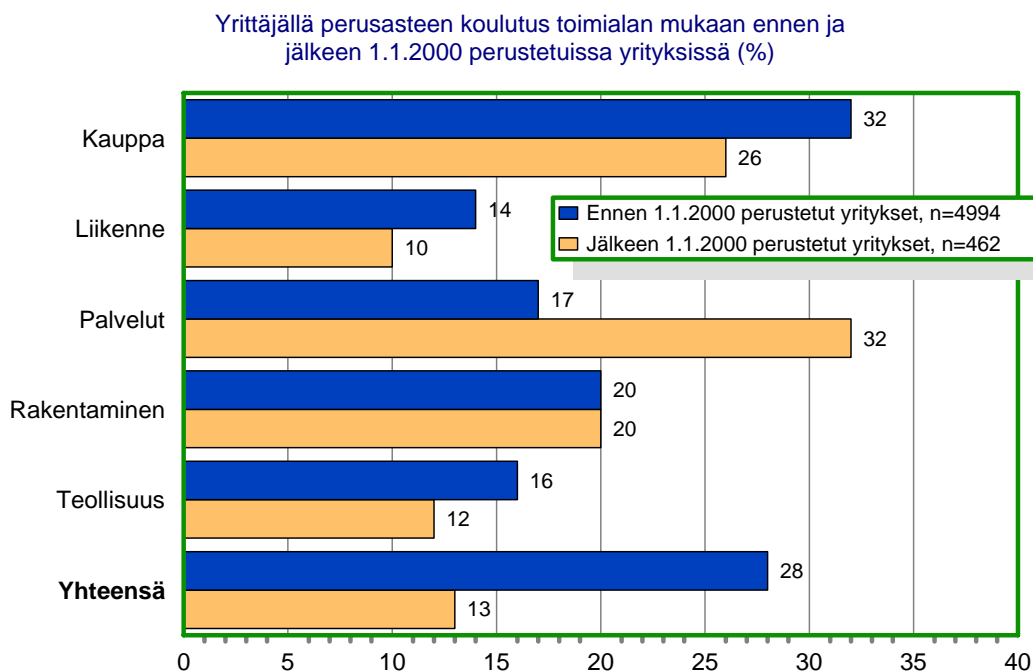
Kuvio 15. Yrittäjien koulutus pohja toimialoittain vuonna 2004

5.2.1 Yleissivistävä koulutus pohja eri toimialoilla

Yleissivistävään koulutukseen luetaan siis sekä peruskoulun että ylioppilastutkinnon suorittaminen. Seuraavassa on yrittäjien koulupohjaa tarkasteltu luokiteltuna toisaalta ennen 1.1.2000 aloittaneisiin yrityksiin sekä myös jälkeen 1.1.2000 aloittaneisiin. Tarkoituksena on koulupohjan kartoituksen lisäksi selvittää mahdolliset erot vanhojen ja uusien yritysten yrittäjien koulutus pohjassa.

Eniten on **perusasteen** koulutuksen saaneita vanhojen yritysten yrittäjiä kaupassa eli 32 %. Toiseksi eniten on rakentamisessa (20 %) ja kolmanneksi eniten teollisuudessa (16 %). Ehkä yllättävää on se, että uusista yrityksistä on eniten peruskoulupohjaisia yrittäjiä palveluissa eli 32 %. Peruskoulupohjaisten yrittäjien osuus kaikissa vanhoissa yrityksissä oli 28 % ja uusissa yrityksissä osuus oli pudonnut 13 %:iin. Tämä näkyy kuviossa 16.

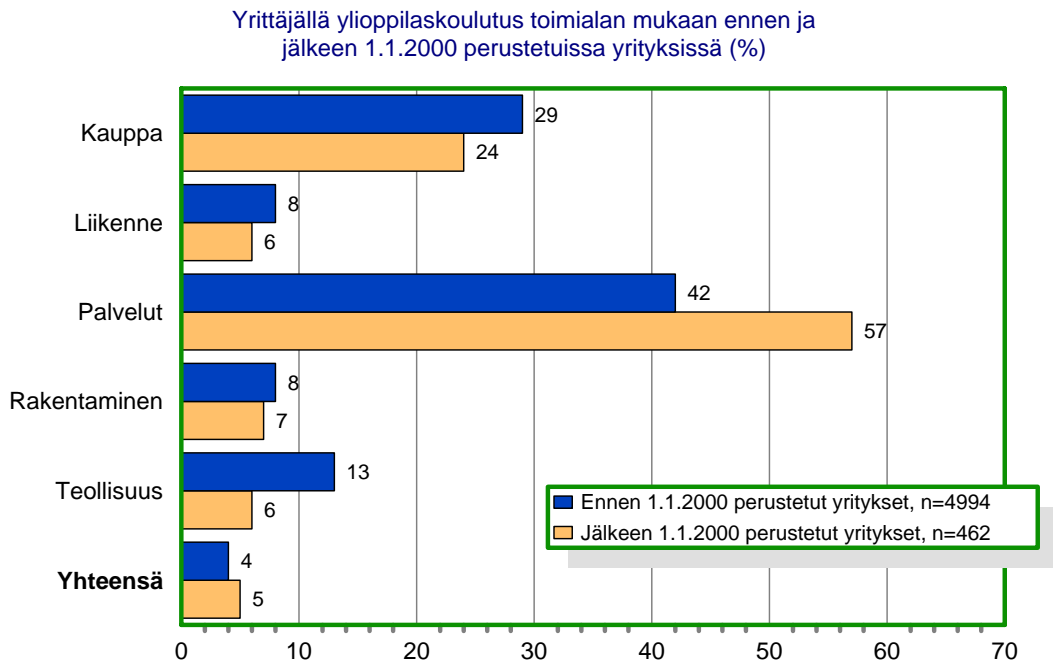
Ylioppilaskoulutus oli selvästi yleisin palvelualoilla. Vanhoilla yrityksillä oli 42 % ylioppilas pohjaisia yrittäjiä ja 1.1.2000 jälkeen perustetuissa yrityksissä peräti 57 % ylioppilas pohjaisen koulutuksen saaneista yrittäjistä toimi palvelusektorilla. Toiseksi eniten ylioppilas pohjaisia yrittäjiä toimi kaupassa, jossa vanhojen yritysten osuus oli 29 % ja uusien yritysten 24 %. Yrittäjiä, joilla oli ylioppilaskoulutus oli yhteensä vanhoissa yrityksissä 4 %:lla ja uusissa yrityksissä 5 %:lla. Luvut toimialoittain on esitetty kuviossa 17.

Lähde: Suomen Yrittäjät, järjestörekisteri 10/2004, n=21.611

kuvio16

Kuvio 16. Perusasteen koulupohjaisten yrittäjien jakaantuminen toimialoittain

Lähde: Suomen Yrittäjät, järjestörekisteri 10/2004, n=21.611

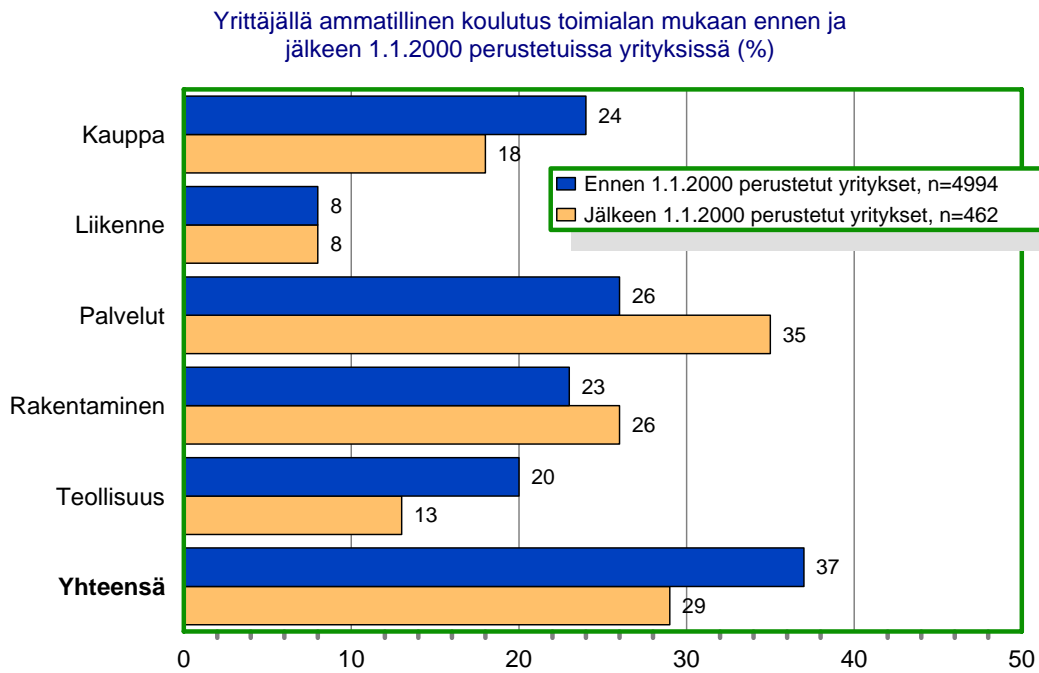
kuvio17

Kuvio 17. Ylioppilaspohjaisten yrittäjien jakaantuminen toimialoittain

5.2.2 Ammatillinen koulutuspohja eri toimialoilla

Yrittäjistä, jotka olivat saaneet **ammattillisen** koulutuksen työskenteli suurin osa eli 26 % vanhoista yrityksistä ja 35 % uusista yrityksistä palveluissa. Kaupassa työskenteli ennen 1.1.2000 aloittaneissa yrityksissä 24 %, mutta uusissa kaupan yrityksissä enää 18 %:lla yrittäjistä oli ammatillinen koulutus. Kaikista ennen 1.1.2000 aloittaneista yrittäjistä oli ammatillinen koulutus 37 %:lla ja jälkeen 1.1.2000 aloittaneista 29 %:lla. Luvut on esitetty kuviossa 18.

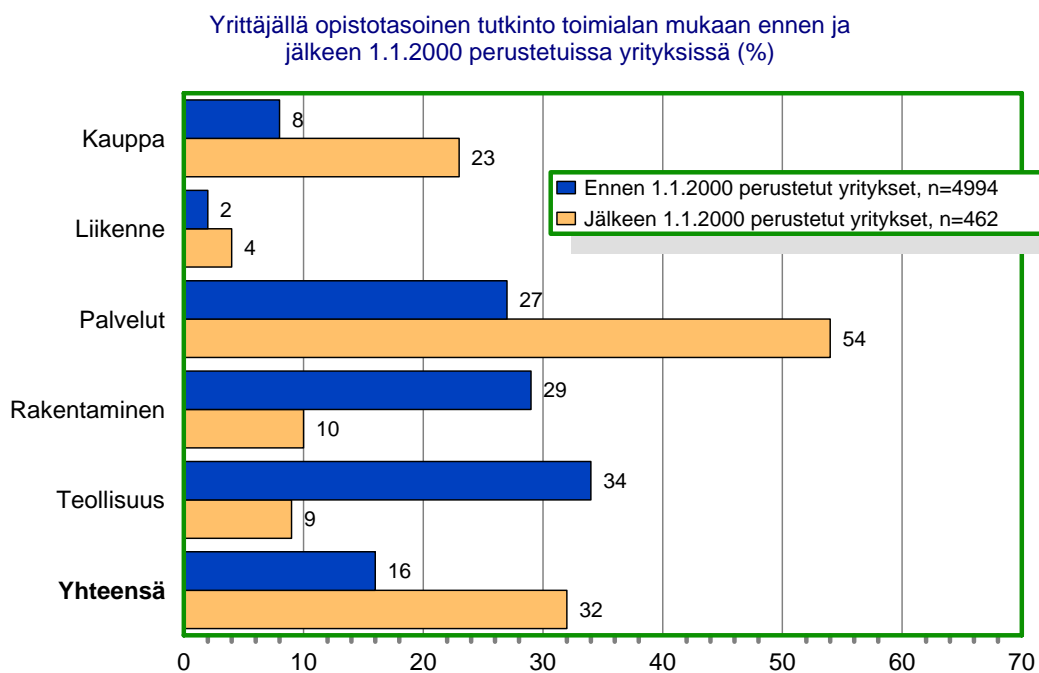
Opistotasoinen tutkinto oli yleisin teollisuudessa, jossa työskenteli 34 % tämän tutkinnon omaavista vanhojen yritysten yrittäjistä. Uusien yritysten osalta tuo osuus oli kuitenkin vain 9 %. Rakentamisessa osuus vanhoissa yrityksissä oli 29 % ja palveluissa 27 %. Merkille pantavaa on, että palveluiden uusissa yrityksissä toimivien opistotason tutkinnon suorittaneitten yrittäjien osuus on peräti 54 % kaikista tämän tutkinnon suorittaneista uusien yritysten yrittäjistä. Tarkempi toimialakohtainen tarkastelu on esitetty kuviossa 19.

Lähde: Suomen Yrittäjät, järjestörekisteri 10/2004, n=21.611

kuvio18

Kuvio 18. Ammatillisen koulutuksen omaavien yrittäjien jakaantuminen toimialoittain

Lähde: Suomen Yrittäjät, järjestörekisteri 10/2004, n=21.611

kuvio19

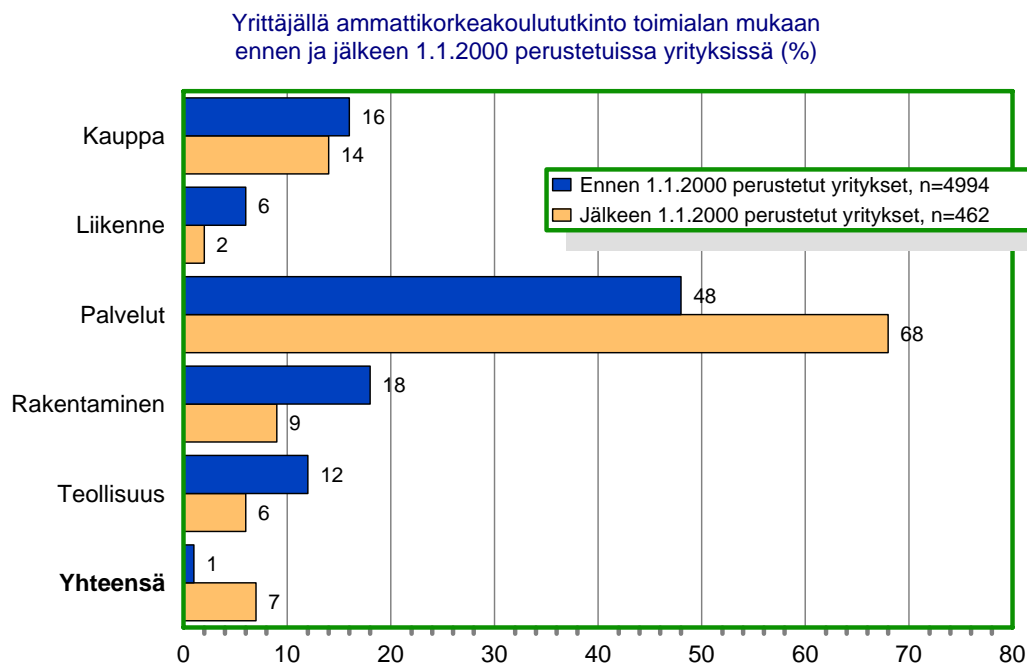
Kuvio 19. Opistotasoisin tutkinnon omaavien yrittäjien jakaantuminen toimialoittain

5.2.3 Korkeakoulupohja eri toimialoilla

Korkeakoulupohja tarkoittaa sitä, että yrittäjällä on ammattikorkeakoulututkinto, yliopistotutkinto tai korkeakoulututkinto.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita yrittäjiä oli ylivoimaisesti eniten palveluissa, jossa vanhojen yritysten kohdalla heitä oli 48 % ja uusien yritysten kohdalla 68 % kaikista tämän tutkinnon suorittaneista yrittäjistä. Rakentamisessa oli vanhoissa yrityksissä 18 % ja uusissa yrityksissä 9 %. Koska tämä tutkinto on verraten uusi, oli kaikista vanhoissa yrityksissä toimivista yrittäjistä ainoastaan 1 % suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon. Uusissa yrityksissä osuus oli 7 %. Toimialoittaiset luvut on esitetty kuviossa 20.

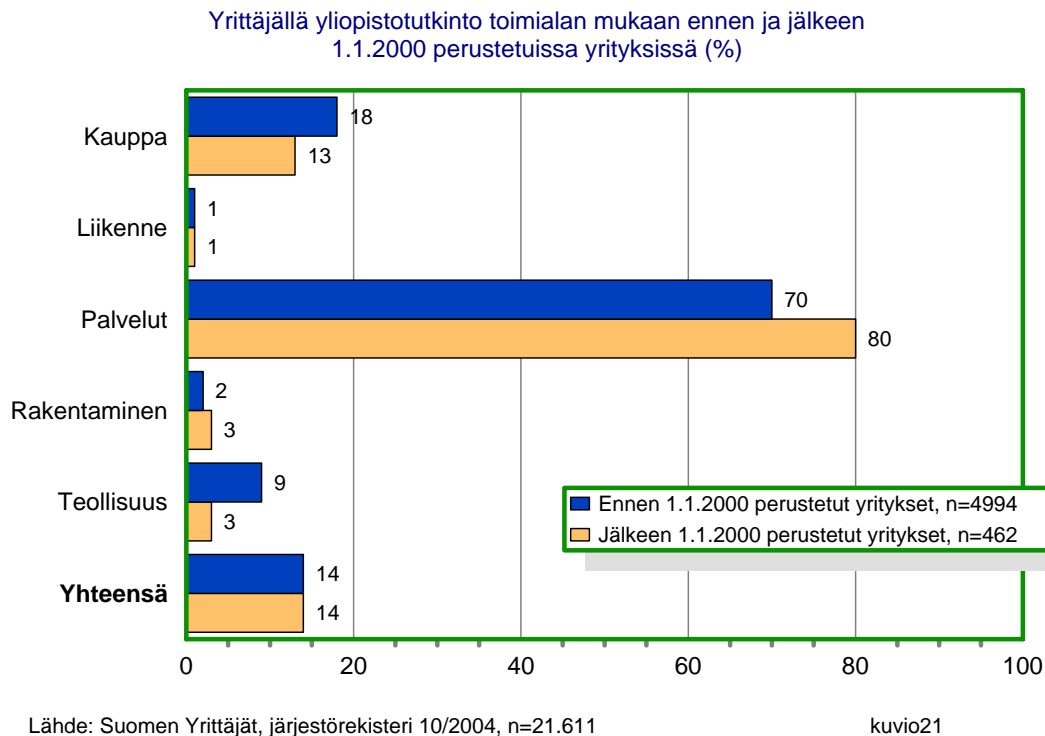
Yliopistotutkinnon suorittaneista yrittäjistä aivan valtaosa työskenteli palveluissa. Vanhoissa yrityksissä heidän osuutensa oli 70 % ja jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä peräti 80 % yliopistotutkinnon suorittaneista yrittäjistä toimi palvelusektorilla. Kaupassa toimi vanhoissa yrityksissä 18 % yliopistotutkinnon suorittaneista yrittäjistä ja uusissa kaupan yrityksissä 13 %. Liikenteessä oli sekä uusien että vanhojen yritysten yrittäjinä ainoastaan 1 % yliopistotutkinnon suorittaneista. Kaikkiaan oli tämän tutkinnon suorittaneita yrittäjiä molemman tyyppisissä yrityksissä 14 % yrittäjistä. Luvut on esitetty kuviossa 21.

Lähde: Suomen Yrittäjät, järjestörekisteri 10/2004, n=21.611

kuvio20

Kuvio 20. Ammattikorkeakoulututkinnon omaavien yrittäjien jakaantuminen toimialoittain

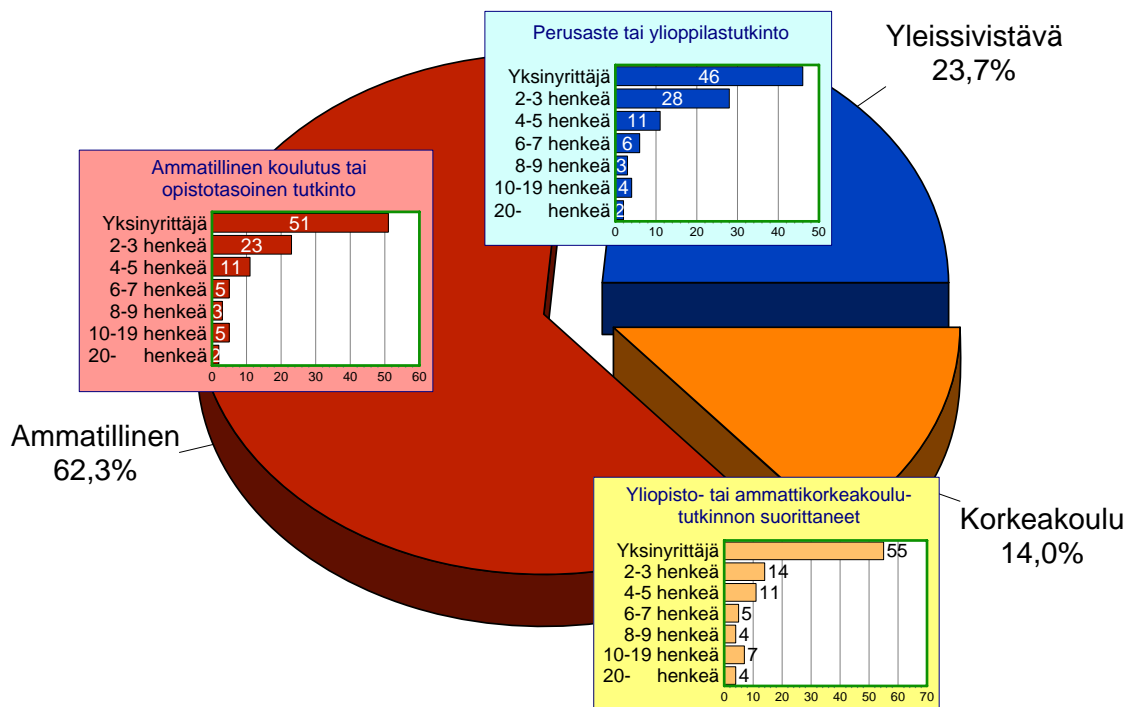

Kuvio 21. Yliopistotutkinnon omaavien yrittäjien jakaantuminen toimialoittain 2004

5.3 Koulutus pohja yrityksen koon mukaan

Yrittäjien koulutus pohja yrityksen koon mukaan on kuviossa 21 jaettu yleissivistävään koulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja yliopistokoulutukseen. Näytteessä olevien yritysten koon jakauma vastaa Tilastokeskuksen yritysrekisterin kaikkien Suomen yritysten jakaumaa. Kaikki koulutus pohjat ovat jakautuneet melko tasaisesti eri suuruisten yritysten kesken. Ne noudattavat samaa jakoa, jonka mukaan myös yritykset ovat koon mukaan jakaantuneet. Yksinyrittäjiä on eniten korkeakoulututkinnon suorittaneiden yrittäjien joukossa (55 %), seuraavaksi ammatillisen koulutuksen saaneitten joukossa (51 %) ja viimeksi yleissivistävän koulutuksen saaneitten joukossa (46 %). Tämä saattaa poiketa hieman ennakoarvioista, joiden mukaan yksin yrittäjien on arveltu olevan vähemmän koulutettuja. Tilanteesta saadaan tarkempi kuva kun koulutus pohjia tarkastellaan erillisten koulutustaustaa kuvaavien kuvioiden 22-26 avulla.

Yrittäjien koulutus pohja yrityksen koon mukaan 2004

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004, n=26130

kuvio22

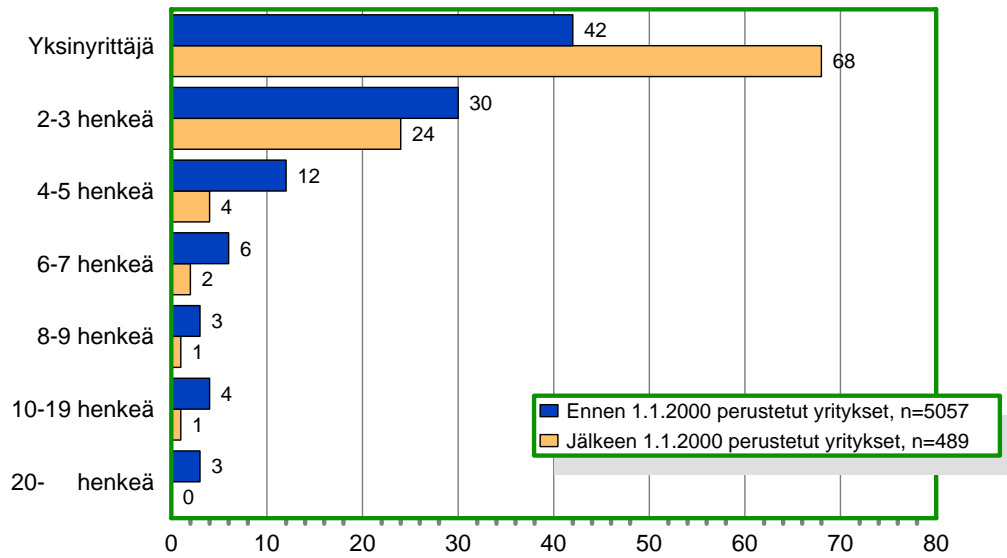
Kuvio 22. Yrittäjien koulutus pohja yrityksen koon mukaan vuonna 2004**5.3.1 Yleissivistävä koulutus pohja yrityksen koon mukaan**

Perusasteen koulutuksen saaneista yrittäjistä oli vanhoissa yrityksissä 42 % kaikista tämän koulutuksen saaneista yrittäjistä. Uusissa jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä tämä osuus oli peräti 68 %. Pienehköissä 2-3 henkeä työllistävissä vanhoissa yrityksissä työskenteli 30 % peruskoulutuspohjaisista yrittäjistä. Uusien yritysten kohdalla osuus oli 24 %. Osuudet luonnollisesti pienenevät yritysten määrän vähetessä aina kohti suurempia yrityksiä mentäessä. Uusissa yli 20 henkeä työllistävissä yrityksissä ei kukaan yrittäjällä ollut pelkästään peruskoulupohjaa. Tilanne on esitetty kuviossa 23.

Ylioppilaskoulutuksen saaneista yrittäjistä oli vanhoissa yrityksissä 40 % ja uusissa yrityksissä 60 %. Tämä kuvaa osaltaan ylioppilastutkinnon suosion kasvua. Pienehköissä 2-3 henkeä työllistävissä vanhoissa yrityksissä oli yrittäjylioppilaista 29 % ja uusissa yrityksissä vastaavasti 26 %. Suhteet kaikkien yrityskokojen osalta on esitetty kuviossa 24.

Perusasteen koulutuksen saaneitten yrittäjien yritysten koko ennen ja jälkeen 1.1.2000 (%)

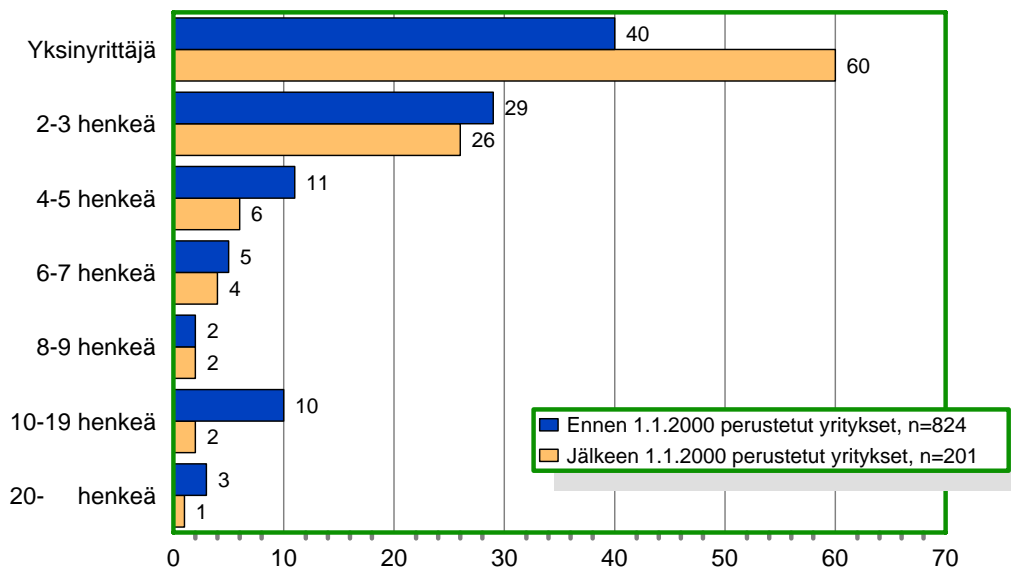

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio23

Kuvio 23. Perusasteen koulutuksen saaneiden yrittäjien osuus eri kokoluokan yrityksissä.

Ylioppilaskoulutuksen saaneitten yrittäjien yritysten koko ennen ja jälkeen 1.1.2000 (%)

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

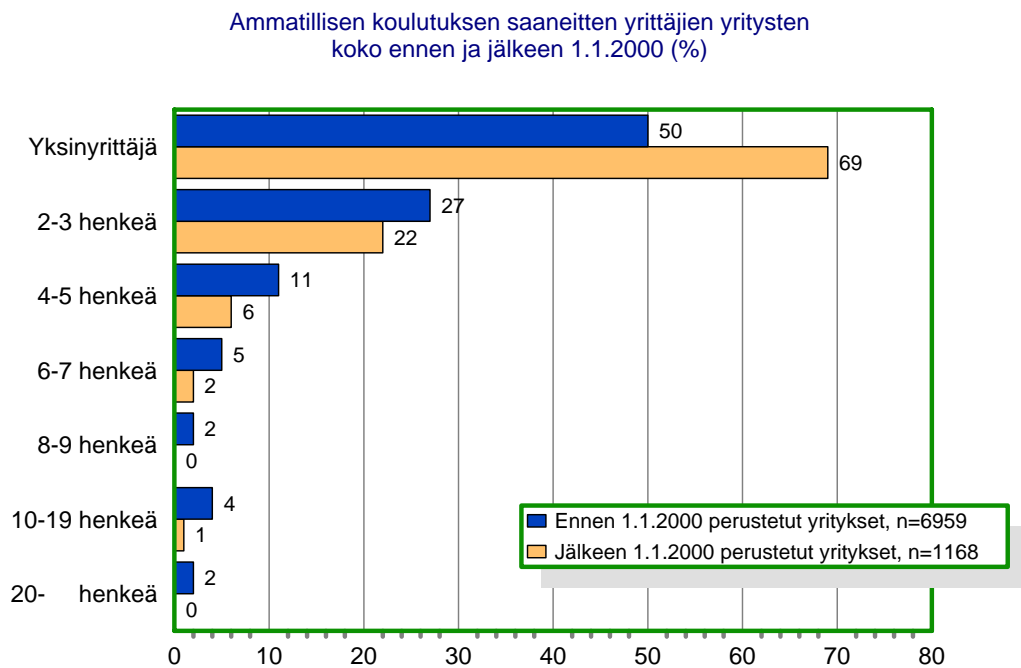
kuvio24

Kuvio 24. Ylioppilaspohjaisten yrittäjien osuus eri kokoluokan yrityksissä.

5.3.2 Ammatillinen koulutuspohja yrityksen koon mukaan

Koulutustason kohoaminen näkyy myös **ammattillisen** koulutuksen saaneiden yksinyrittäjien keskuudessa. Vanhoissa yrityksissä oli ammatillisen koulutuksen saaneita yksinyrittäjiä 50 % kaikista tämän koulutuksen saaneista yrittäjistä kun taas uusien yritysten kohdalla vastaava luku oli 69 %. Pienehköjen 2-3 henkeä työllistävien yritysten kohdalla prosenttiluvut olivat vanhoissa yrityksissä 27 % ja uusissa yrityksissä 22 %. Luvut on esitetty kuviossa 25.

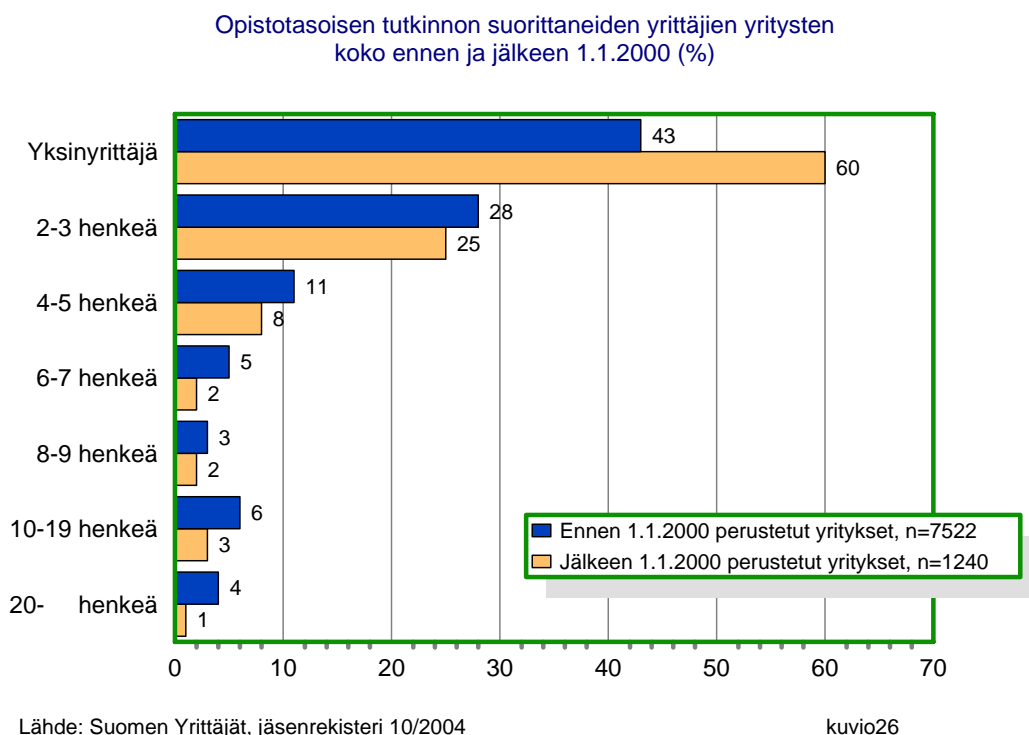
Opistotasaisen tutkinnon suorittaneiden yrittäjien tarkastelu vahvistaa yksinyrittäjien koulutustason kohoamista. Vanhoissa yrityksissä oli tämän tutkinnon suorittaneista yrittäjistä 43 % yksinyrittäjiä. Uusissa yrityksissä vastaava opistotasaisen tutkinnon suorittaneiden yrittäjien osuus oli 60 % kaikista tämän tutkinnon suorittaneista yrittäjistä. On huomattava, että viimeinen sisäänotto opistotutkintoihin oli vuonna 1998. Kaikki jakaumat opistotasaisen tutkinnon suorittaneista yrittäjistä yrityksen koon mukaan on esitetty 26.

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

yrit-2c

Kuvio 25. Ammatillisen koulutuksen saaneiden yrittäjien osuus eri kokoisissa yrityksissä.

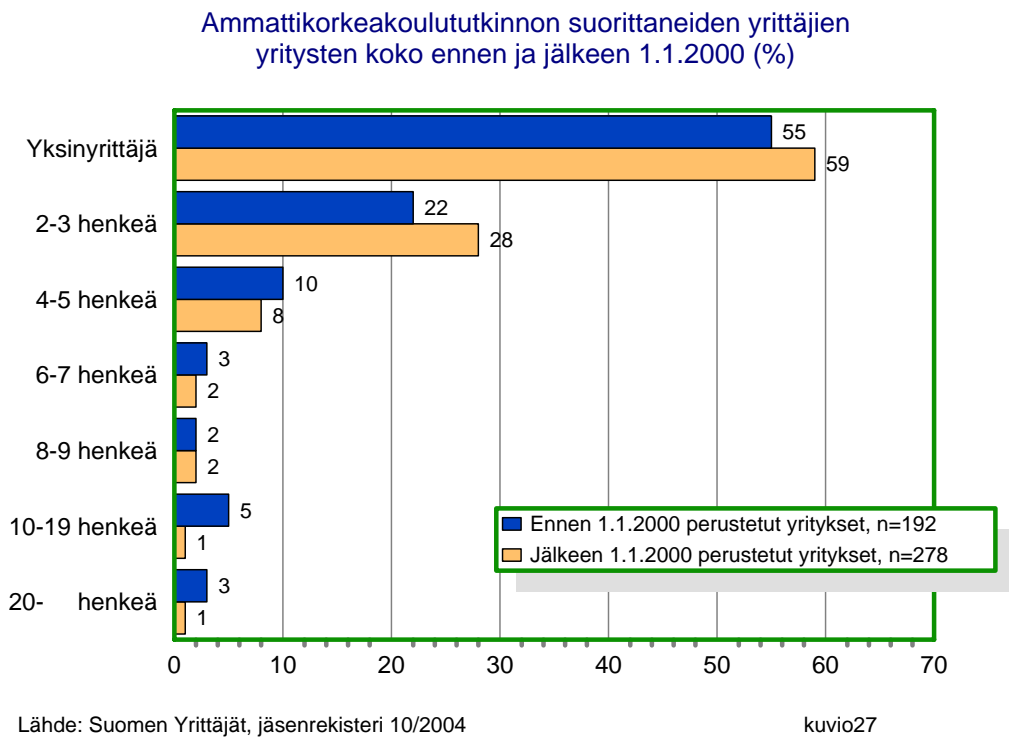

Kuvio 26. Opistotasoinen tutkinnon suorittaneiden yrittäjien osuus eri suuruisissa yrityksissä.

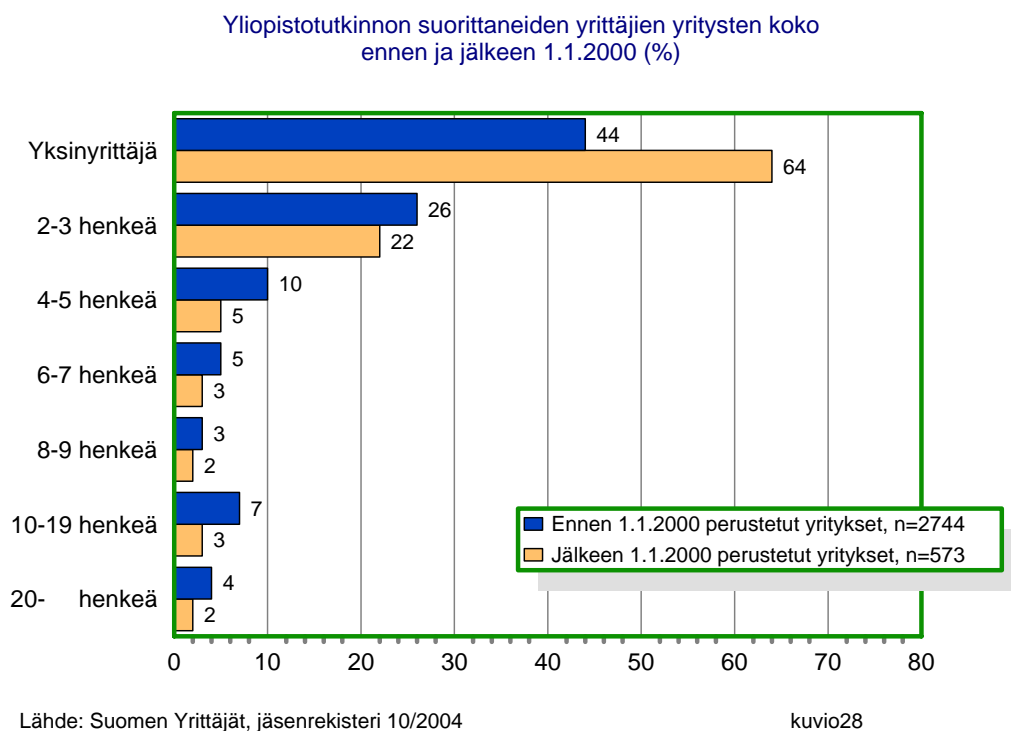
5.3.3 Korkeakoulupohja yrityksen koon mukaan

Ammattikorkeakoulututkinto perustettiin vuonna 1994, joten tutkinnon suorittajia alkoi valmistua vuosituhaten lopulla. Tutkinnon suorittaneita yrittäjiä oli selvityksen näytteessä vanhoissa yrityksissä 192 ja uusissa yrityksissä 278. Heistä yksinyrittäjinä toimi vanhoissa yrityksissä 55 % ja uusissa yrityksissä 59 %. Pienehköissä 2-3 henkeä työllistävissä vanhoissa yrityksissä oli ammattikorkeakoulun suorittaneista 22 % ja uusissa jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä 28 %. Luvut on kokoluokittain esitetty kuviossa 27.

Yliopistotutkinnon suorittaneiden yksinyrittäjien tarkastelu kertoo jälleen koulutustason noususta tässä ryhmässä. Vanhoissa yrityksissä oli yliopistotutkinnon suorittaneitten yrittäjien osuus 44 % kun se uusissa yrityksissä oli 64 %. Pienehköiden 2-3 henkeä työllistävien vanhojen yritysten osalta oli yliopistotutkinnon suorittaneiden yrittäjien osuus 26 % ja vanhojen yritysten kohdalla vastaava luku oli 22 %. Asetelma on esitetty kuviossa 28.

Kuvio 27. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden yrittäjien osuus eri kokoisissa yrityksissä.

Kuvio 28. Yliopistotutkinnon suorittaneiden yrittäjien osuus eri kokoisissa yrityksissä.

5.4 Koulutus pohja yrityksen yhtiömuodon mukaan

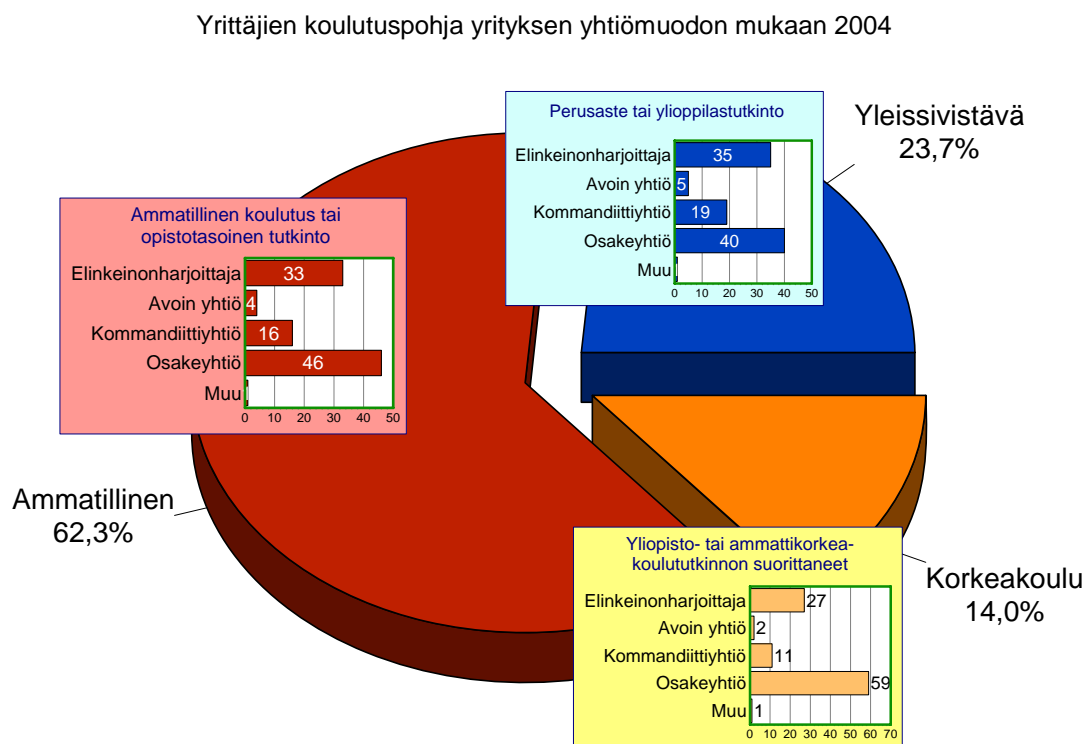
Yrityksen yhtiömuodon mukaan on Suomen Yrittäjien jäsenrekisterin otoksen suuruus 26.616 yritystä. Tämän johdosta pohjakoulutuksen osuudet poikkeavat jonkin verran muiden otosten osuuksista. Näytteen jakauma yhtiömuodon mukaan vastaa verraten hyvin Tilastokeskuksen yritysrekisterin jakaumaa. Elinkeinonharjoittajien osuus on tässä näytteessä yritysrekisterin osuutta pienempi ja kommandiittiyhtiöiden vastaavasti suurempi.

Yleissivistävän koulutuksen saaneiden yrittäjien suosituin yhtiömuoto on osakeyhtiö (40 %), mutta miltei yhtä suosittu on elinkeinonharjoittaja (35 %).

Ammatillisen koulutuksen saaneiden yrittäjien suosituin yhtiömuoto on myös osakeyhtiö (46 %) ja toiseksi suosituin elinkeinonharjoittaja (33 %).

Korkeakoulutuksen saaneiden yrittäjien suosituin yhtiömuoto on selvästi osakeyhtiö, joissa toimii 59 % tämän koulutuksen saaneista yrittäjistä. Elinkeinonharjoittajina toimi 27 % korkeakoulutuksen saaneista yrittäjistä.

Yrittäjien koulutus pohja yrityksen yhtiömuodon mukaan on esitetty asetelmana kuviossa 29.

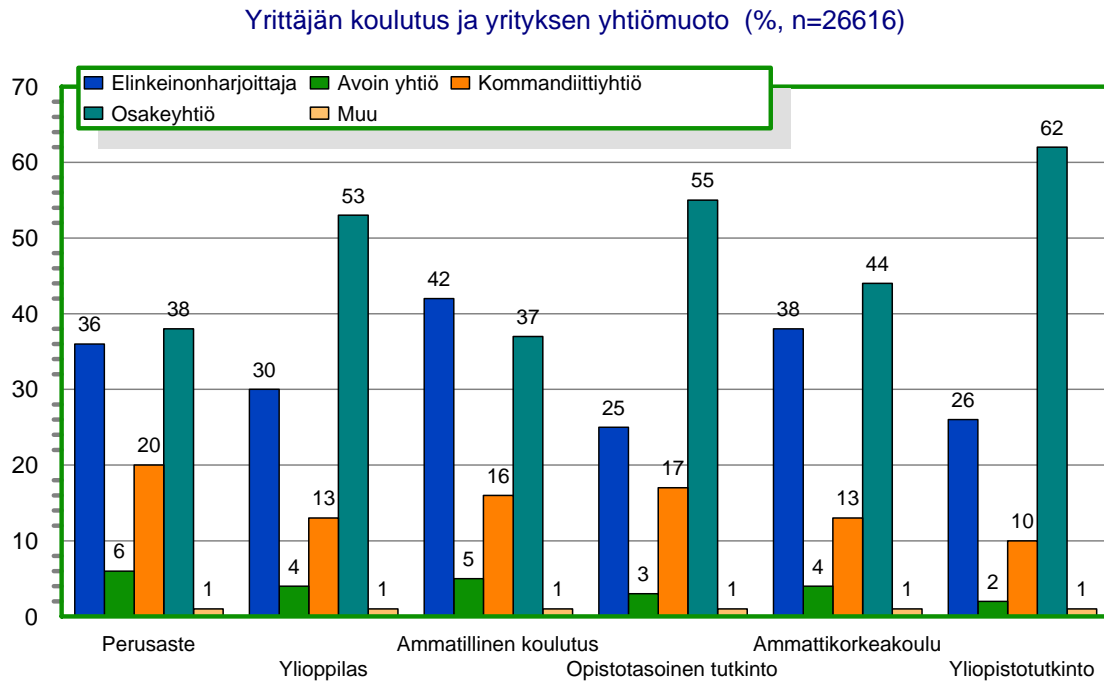

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004, n=26130

kuvio29

Kuvio 29. Yrittäjien koulutus pohja yrityksen yhtiömuodon mukaan 2004

Kuviossa 30 on tarkasteltu yrittäjien koulutus pohjaa sekä yrityksen yhtiömuotoa rinnakkain. Kuviosta voi vetää sen johtopäätöksen, että yrittäjän koulutustason kohotessa, tulee osakeyhtiö yritysmuotona entistä suosittumaksi. Yliopistotutkinnon suorittaneiden kohdalla on osakeyhtiön osuus 62 %. Elinkeinonharjoittajien osuus on suurin ammatillisen koulutuksen saaneitten yrittäjien kohdalla (42 %). Kommandiittiyhtiöitten osuus on suurin peruskoulupohjaisten yrittäjien kohdalla (20 %).

Lähde: Suomen Yrittäjät, järjestörekisteri 10/2004

kuvio30

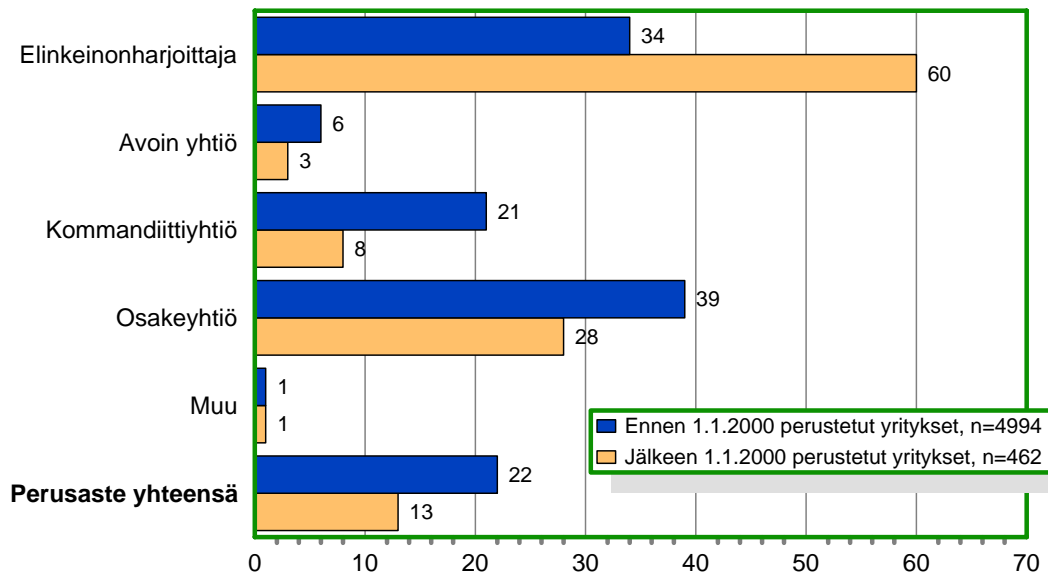
Kuvio 30. Yrittäjän koulutustaso ja yrityksen yhtiömuoto 2004

5.4.1 Yleissivistävä koulutus pohja yrityksen yhtiömuodon mukaan

Perusasteen koulutus oli vanhojen yritysten elinkeinonharjoittajilla 34 %:lla ja uusien jälkeen 1.1.2000 perustettujen elinkeinonharjoittajayritysten yrittäjillä 60 %:lla. Asetelma on esitetty kuviossa 31.

Ylioppilaita oli vanhoista elinkeinonharjoittajista 27 % ja uusista yrityksistä oli ylioppilaista elinkeinonharjoittajia 44 %. Vanhoissa yrityksissä oli osakeyhtiöissä ylioppilaista 55 % ja uusissa osakeyhtiöissä 41 %. Asetelma jakaumasta kokonaisuudessaan on esitetty kuviossa 32.

Yrittäjällä perusasteen koulutus yhtiömuodon mukaan
ennen ja jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä

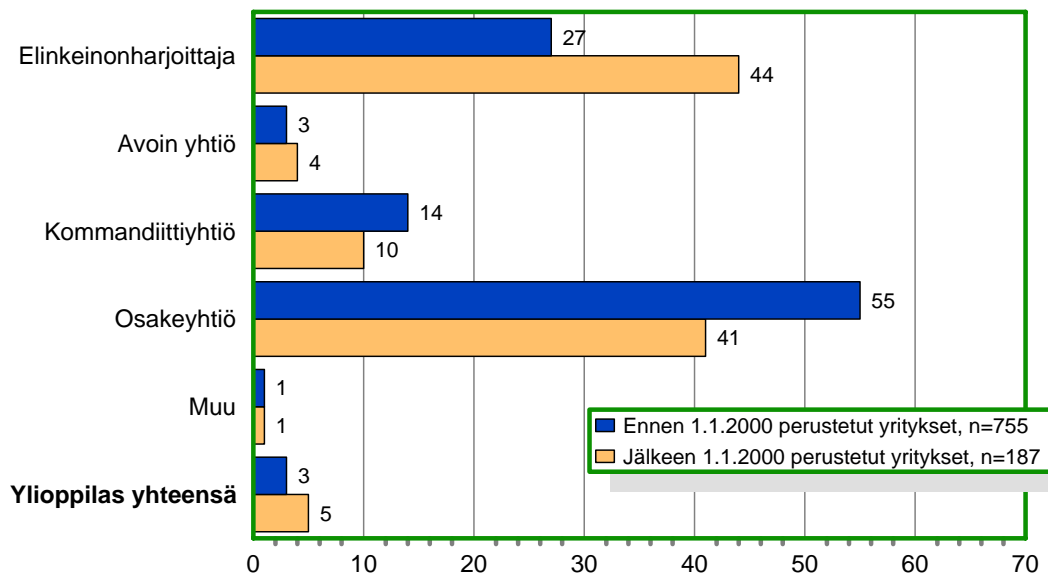

Lähde: Suomen Yrittäjät, järjestörekisteri 10/2004

kuvio31

Kuvio 31. Perusasteen koulutuksen saaneiden yrittäjien osuudet yhtiömuodon mukaan.

Yrittäjällä ylioppilaskoulutus yhtiömuodon mukaan
ennen ja jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

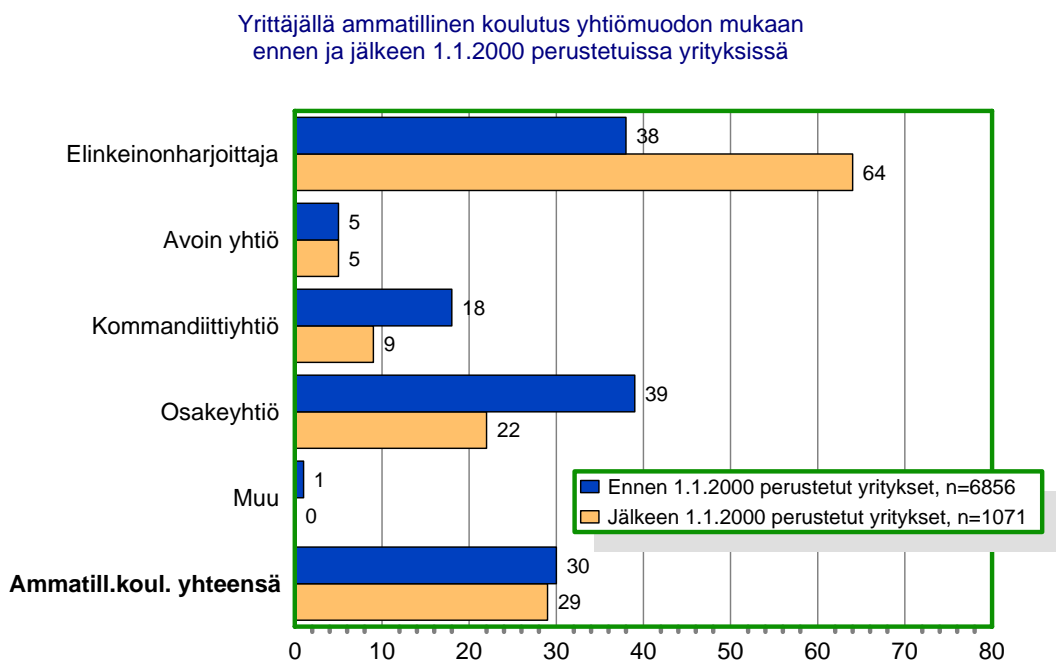
kuvio32

Kuvio 32. Ylioppilastutkinnon suorittaneiden yrittäjien osuudet yhtiömuodon mukaan.

5.4.2 Ammatillinen koulutus pohja yrityksen yhtiömuodon mukaan

Kun yrittäjällä oli **ammattillinen** koulutus pohja, olivat yhtä suosittuja yritysmuotoja ennen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä osakeyhtiö (39 %) ja elinkeinonharjoittaja (38 %). Uusissa yrityksissä oli selvästi suosituin elinkeinonharjoittaja (64 %). Ammatillinen koulutus oli kaikista yrittäjistä vanhoissa yrityksissä 30 %:lla ja uusissa yrityksissä 29 %:lla. Eri yhtiömuotojen jakaumat on esitetty kuviossa 33.

Opistotasoisien tutkinnon suorittaneitten yrittäjien suosituin yhtiömuoto ennen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä oli osakeyhtiö (57 %). Uusissa yrityksissä suosituin oli elinkeinonharjoittaja (46 %). Elinkeinonharjoittajien osuus oli vanhoissa yrityksissä ainoastaan 21 %, joten opistotason koulutuksen suosio elinkeinonharjoittajien joukossa kasvanut huomattavasti. Eri yhtiömuotojen jakaumat on esitetty kuviossa 34.

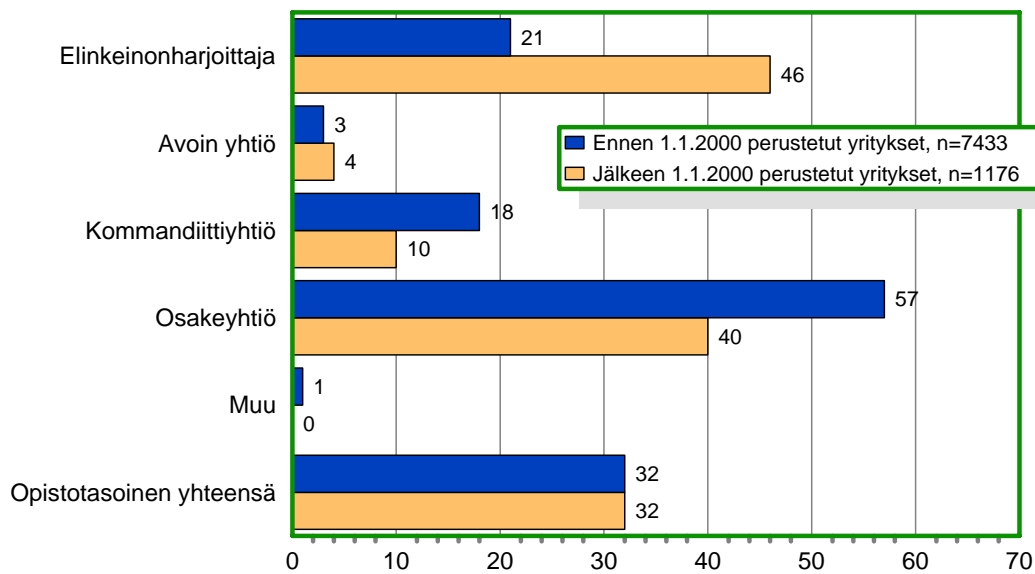
Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio33

Kuvio 33. Ammatillisen koulutuksen saaneiden yrittäjien jakaantuminen yhtiömuodon mukaan vuonna 2004.

Yrittäjällä opistotasoinen tutkinto yhtiömuodon mukaan
ennen ja jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä

Lähde: Suomen Yrittäjät, järjestörekisteri 10/2004

kuvio34

Kuvio 34. Opistotasoinen tutkinnon suorittaneiden yrittäjien jakaantuminen yhtiömuodon mukaan vuonna 2004.

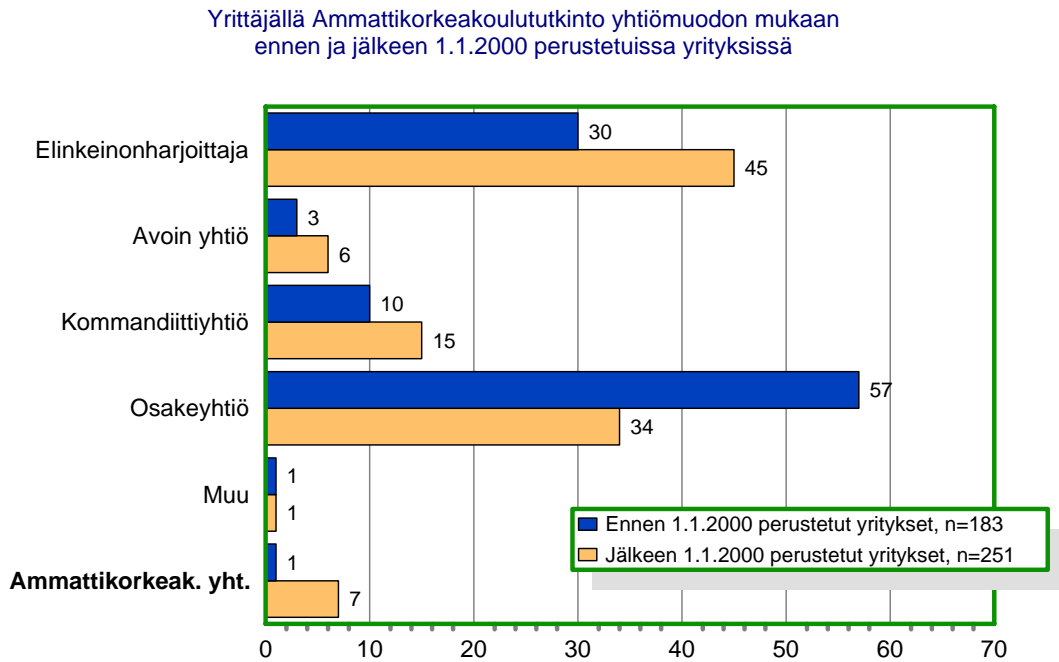
5.4.3 Korkeakoulupohja yrityksen yhtiömuodon mukaan

Koska yrittäjän koulutus pohja kuvaa sitä tilannetta, mikä vallitsi kyselyhetkellä eli vuoden 2004 kesällä, mahtuu myös ennen 1.1.2000 perustettuihin yrityksiin useita

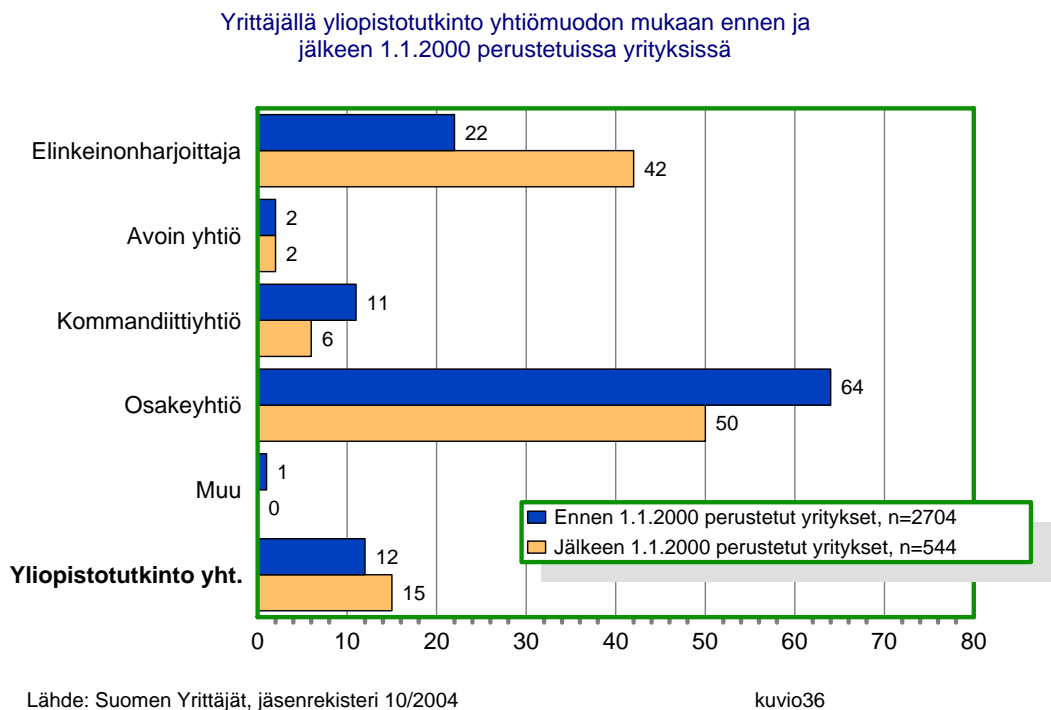
ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita yrittäjiä. Suosituin yhtiömuoto

ammattikorkeakoulun käyneiden yrittäjien osalta oli osakeyhtiö (57 %). Uusien yritysten suosituin yhtiömuoto oli elinkeinoharjoittaja (45 %). Tutkinnon suorittaneista yrittäjistä oli vanhojen yritysten elinkeinoharjoittajina 30 % ja uusien yritysten elinkeinoharjoittajina vastaavasti 46 %. Kiinnostus elinkeinoharjoittajana toimimiseen on tutkinnon suorittaneiden yrittäjien keskuudessa siten lisääntynyt. Asetelma on esitetty kuviossa 35.

Kun yrittäjällä on **yliopistotutkinto**, on suosituin yritysmuoto sekä vanhoilla (64 %) että uusilla (50 %) yrityksillä osakeyhtiö. Osakeyhtiön suosio korkeasti koulutettujen yrittäjien keskuudessa on siten laskenut. Elinkeinoharjoittajan suosio yhtiömuotona on tässä ryhmässä taas noussut voimakkaasti. Ennen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä oli elinkeinoharjoittajien osuus 22 % ja tuon ajankohdan jälkeen perustetuissa yrityksissä se oli 42 %. Tilanne on tarkemmin esitetty kuviossa 36.

Kuvio 35. Ammattikorkeakoulututkinto yhtiömuodon mukaan vuonna 2004.

Kuvio 36. Yliopistotutkinnon suorittaneet yrittäjät jaoteltuna yhtiömuodon mukaan vuonna 2004.

5.5 Koulutus pohja yrityksen sijainnin mukaan

Yritysten sijoittumista on tarkasteltu maakunnittain. Yritysten alueittainen osuus yritysten kokonaismäärästä on esitetty taulukossa 1.

	Yrityksiä, lkm	Osuus Suomen yrityksistä, %	Asukasta yritystä kohden, lkm	Alle 10 työntekijän yritysten osuus, %
Uusimaa	67 774	29,6	19,7	91,6
Varsinais-Suomi	21 212	9,3	21,3	93,1
Pirkanmaa	19 609	8,6	23,3	93,3
Pohjois- Pohjanmaa	12 858	5,6	28,9	92,8
Satakunta	10 421	4,6	22,5	93,7
Keski-Suomi	10 159	4,4	26,4	93,8
Etelä-Pohjanmaa	9 444	4,1	20,5	94,4
Pohjois-Savo	9 073	4,0	27,7	93,5
Päijät-Häme	8 576	3,8	23,1	93,3
Pohjanmaa	8 300	3,7	20,9	93,8
Lappi	7 908	3,5	23,6	94,6
Etelä-Savo	6 714	2,9	24,2	94,7
Kymenlaakso	6 616	2,9	28,1	92,8
Kanta-Häme	6 564	2,9	25,4	93,4
Pohjois-Karjala	6 123	2,7	27,6	93,8
Etelä-Karjala	4 923	2,1	27,7	93,7
Itä-Uusimaa	4 370	1,9	21,0	94,5
Keski-Pohjanmaa	3 105	1,4	22,7	94,4
Kainuu	2 935	1,3	29,5	93,6
Ahvenanmaa	1 738	0,8	15,2	92,9
Yhteensä	228422	100,0	22,9	93,0

Lähde: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, Tilastokeskus, 2003

Taulukko 1. Yritykset maakunnittain 2003.

Kuviossa on esitetty yritysten suhteelliset osuudet maakunnittain jaoteltuna. Eniten yrityksiä on Uudellamaalla (29,6 %), Varsinais-Suomessa (9,3 %) sekä Pirkanmaalla (8,6 %). Myös yritysten osuus suhteessa väestöön on Uudellamaalla korkein ollen 19,7 asukasta yritystä kohden. Mantereen Maakunnissa yritysten määrä on pienin Kainuussa sekä kokonaismäärältään että suhteelliselta osuudeltaan väestöön nähden.

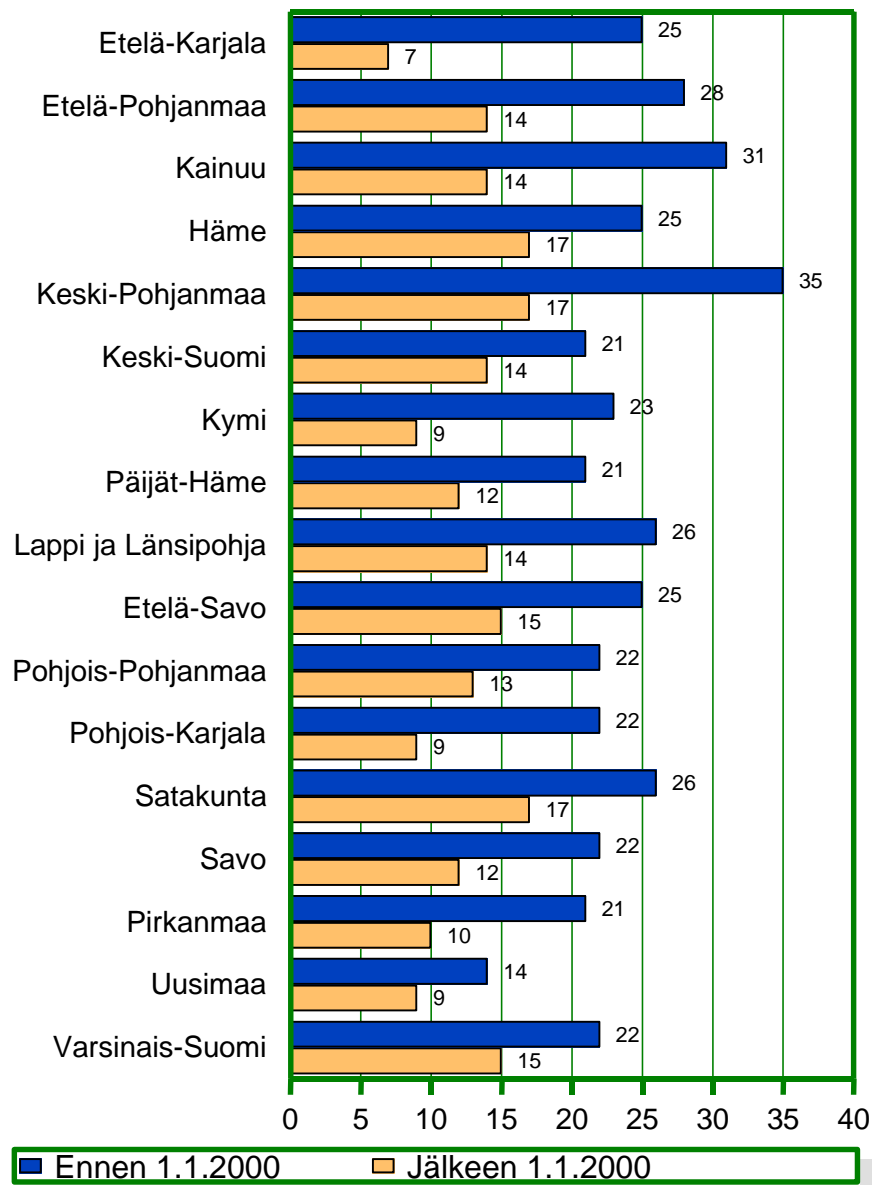
5.5.1 Yleissivistävä koulutus pohja yrityksen sijainnin mukaan

Seuraavassa yrittäjät jaetaan eri koulutus pohjiin maakunnittain. Yrittäjät on otettu otoksena Suomen Yrittäjien jäsenrekisteristä lukumäärään ja tuloksia voidaan pitää suuntaa-antavina. Tarkastelu jaottuu ennen 1.1.2000 perustettuihin ja tämän ajankohdan jälkeen perustettuihin yrityksiin. Tarkoituksena on selvittää millainen on yrittäjien koulutus pohja eri alueilla.

Suurin osuus vanhoista **peruskoulupohjaisista** yrittäjistä on Keski-Pohjanmaalla (35 %). Pienin suhteellinen osuus taas on ehkä hieman yllättäen Uudellamaalla (12 %). Jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä peruskoulupohjaisten yrittäjien osuus on suurin Hämeessä, Keski-Pohjanmaalla ja Satakunnassa (kaikissa 17 %) ja pienin Etelä-karjalassa (7 %). Uusien yritysten kohdalla on pelkkä peruskoulu tullut siten aikaisempaa selvästi harvinaisemmaksi yrittäjien koulutus pohjana. Alueittainen jako on esitetty kuviossa 37.

Vanhoissa ennen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä oli **ylioppilastutkinto** yrittäjän koulutus pohjana yleisin Pirkanmaalla ja Uudellamaalla, joissa 5 %:lla seudun yrittäjistä oli tämä koulutus. Pienin ylioppilaiden osuus oli Etelä-Karjalassa, Etelä-Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla, Lapissa ja Länsipohjassa, Etelä-Savossa, Pohjois-Karjalassa ja Savossa, joissa kaikissa ylioppilaitten osuus kaikista alueen yrittäjistä oli 2 %. Tämän vuosituhatteen alun jälkeen perustetuissa yrityksissä oli ylioppilasyrittäjien osuus suurin Uudellamaalla (9 %). Ylioppilastutkinnon suorittaneitten yrittäjien alueittainen jako on esitetty kuviossa 38.

Peruskoulupohjaiset yrittäjät alueittain ennen ja jälkeen
1.1.2000 perustetut yritykset (%:a alueen koko ryhmästä)

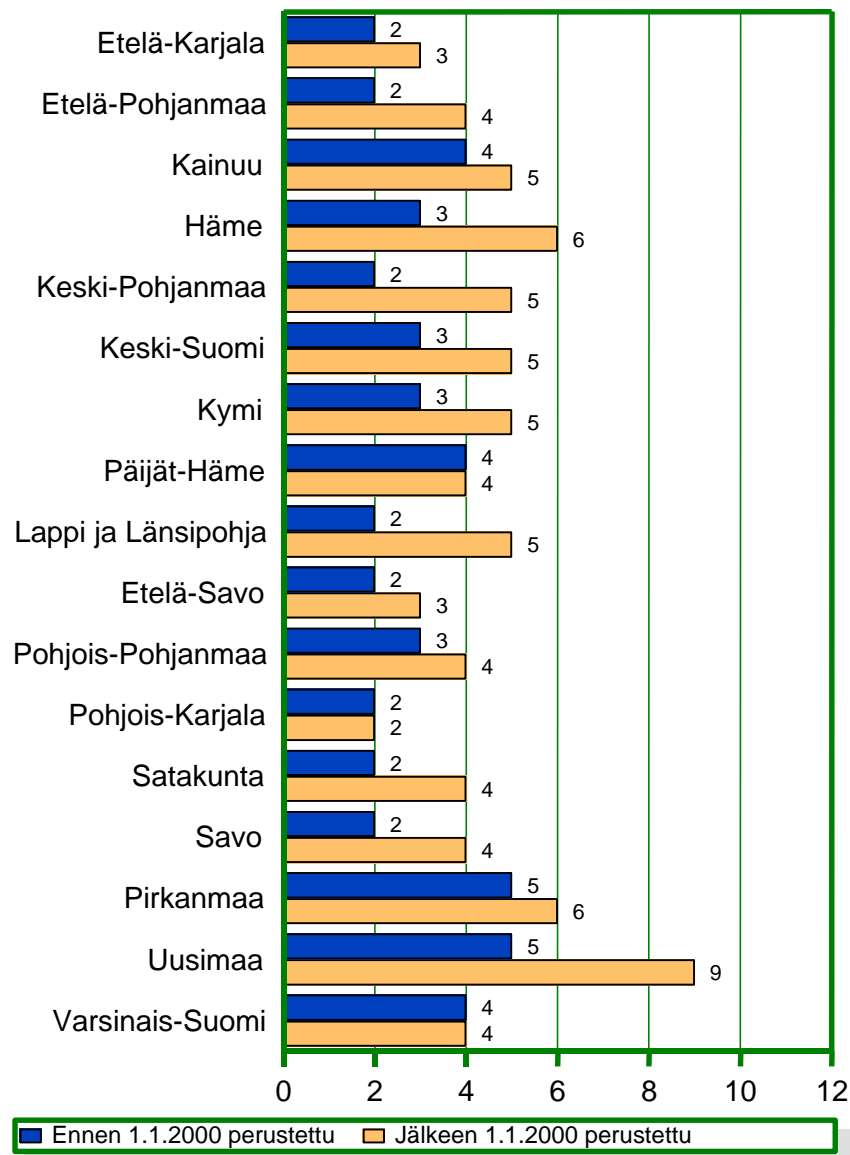

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio 37

Kuvio 37. Peruskoulupohjaiset yrittäjät alueittain vuonna 2004.

Ylioppilaspohjaiset yrittäjät alueittain ennen ja jälkeen
1.1.2000 perustetut yritykset (%:a alueen koko ryhmästä)

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio38

Kuvio 38. Ylioppilastutkinnon suorittaneet yrittäjät alueittain vuonna 2004.

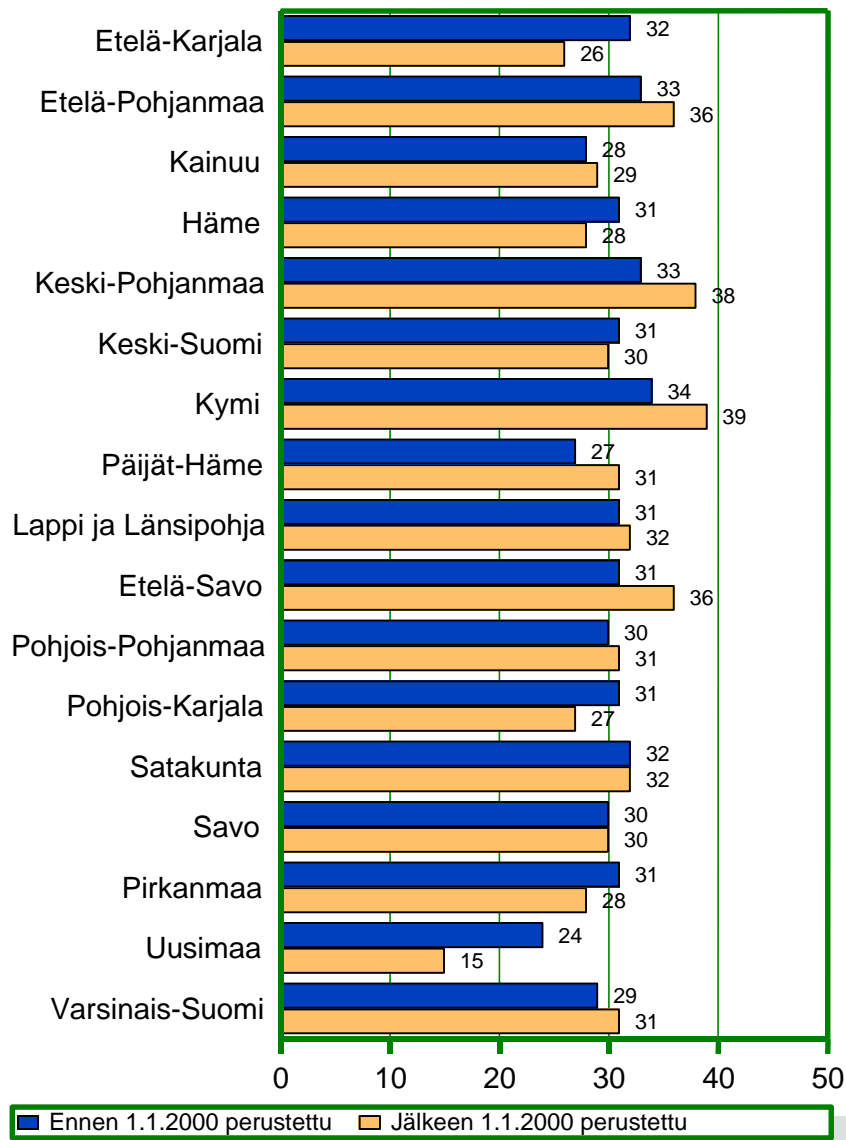
5.5.2 Ammatillinen koulutus pohja yrityksen sijainnin mukaan

Ammatillisesti koulutettuja yrittäjiä on karkeasti ottaen saman verran sekä uusissa että vanhoissa yrityksissä ja kaikilla alueilla. Selvän poikkeuksen tekee Uusimaa, jossa on vähiten ammatillisen koulutuksen hankkineita yrittäjiä (24 %) ja jossa myös ammatillisten yrittäjien osuus uusissa yrityksissä on merkittävästi vanhojen yritysten yrittäjäosuutta pienempi (15 %). Ammatillisesti koulutettuja yrittäjiä on vanhoissa yrityksissä suhteellisesti eniten Kymessä (34

%) ja siis vähiten Uudellamaalla (24 %). Jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä on ammatillisesti koulutettuja eniten Kymessä (39 %) ja vähiten taas Uudellamaalla (15 %). Ehkä merkittävä piirre on lisäksi se, että uusien yritysten ammatillisesti koulutettujen yrittäjien osuus on vanhempia yrityksiä suurempi Etelä-Pohjanmaalla (36 %), Keski-Pohjanmaalla (38 %), Kymessä eli Kymenmaalla (39 %) ja Etelä-Savossa (36 %). Maakunnittain asetelma on esitetty kuviossa 39.

Opistotasaisen tutkinnon suorittaneita yrittäjiä on vanhoissa yrityksissä kaikissa maakuntalääneissä suhteellisesti melko saman verran eli noin kolmannes. Ääriarjoina näkyy kuitenkin suurin osuus Päijät-Hämeessä (36 %) ja pienin osuus Keski-Pohjanmaalla (24 %). Jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä on opistotasoinen yrittäjäkoulutus erityisen suosittua Etelä- Karjalassa, jossa se oli peräti 52 %.. Pienin osuus myös opistotasoisilla uusilla yrittäjillä oli Keski-Pohjanmaalla (26 %). Koko asetelma opistotasaisen tutkinnon suorittaneitten yrittäjien sijoittumisesta maakunnittain on esitetty kuviossa 40.

Ammatillisesti koulutetut yrittäjät alueittain; ennen ja jälkeen
1.1.2000 perustetut yritykset (%:a alueen koko ryhmästä)

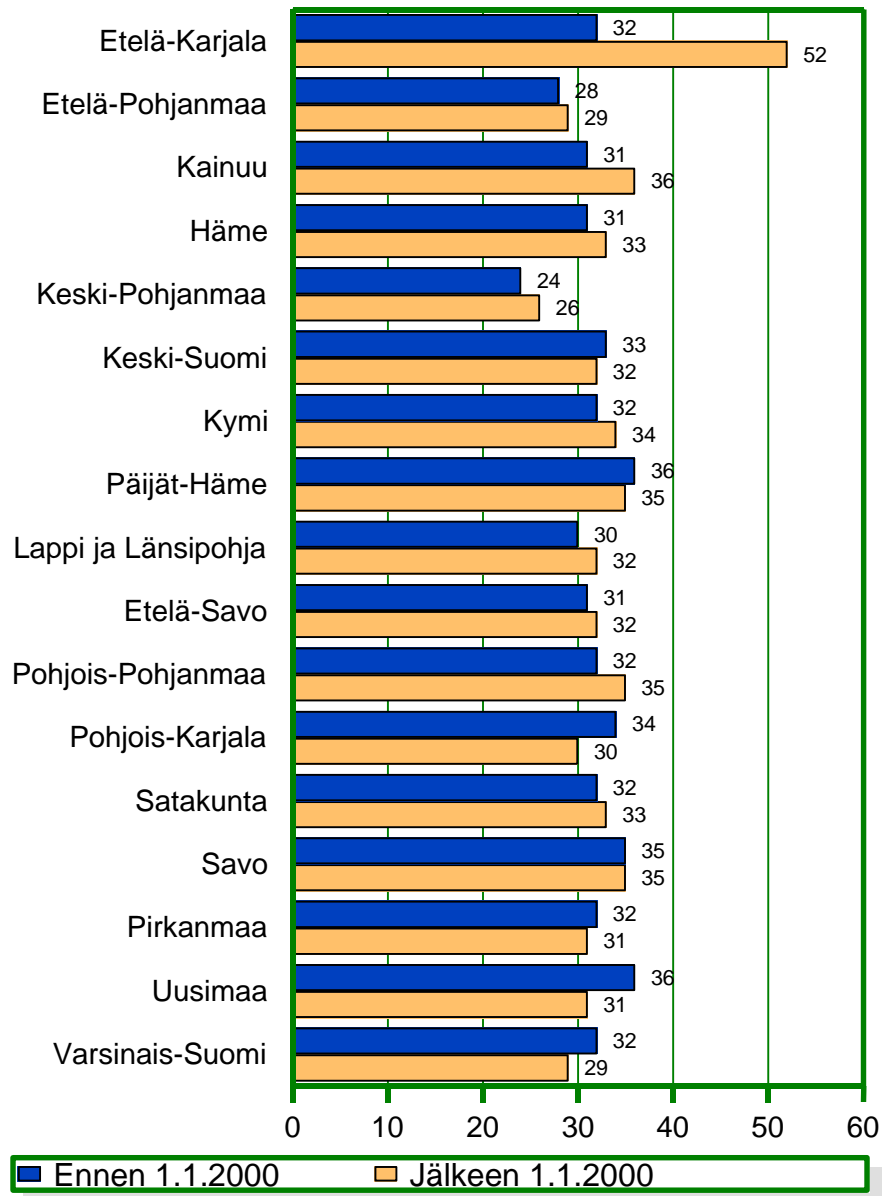
Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio39

Kuvio 39. Ammatillisesti koulutetut yrittäjät alueittain vuonna 2004.

Opistotasaisen tutkinnon op. yrittäjät alueittain; ennen ja jälkeen 1.1.2000 perustetut yritykset (%:a alueen koko ryhmästä)

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio40

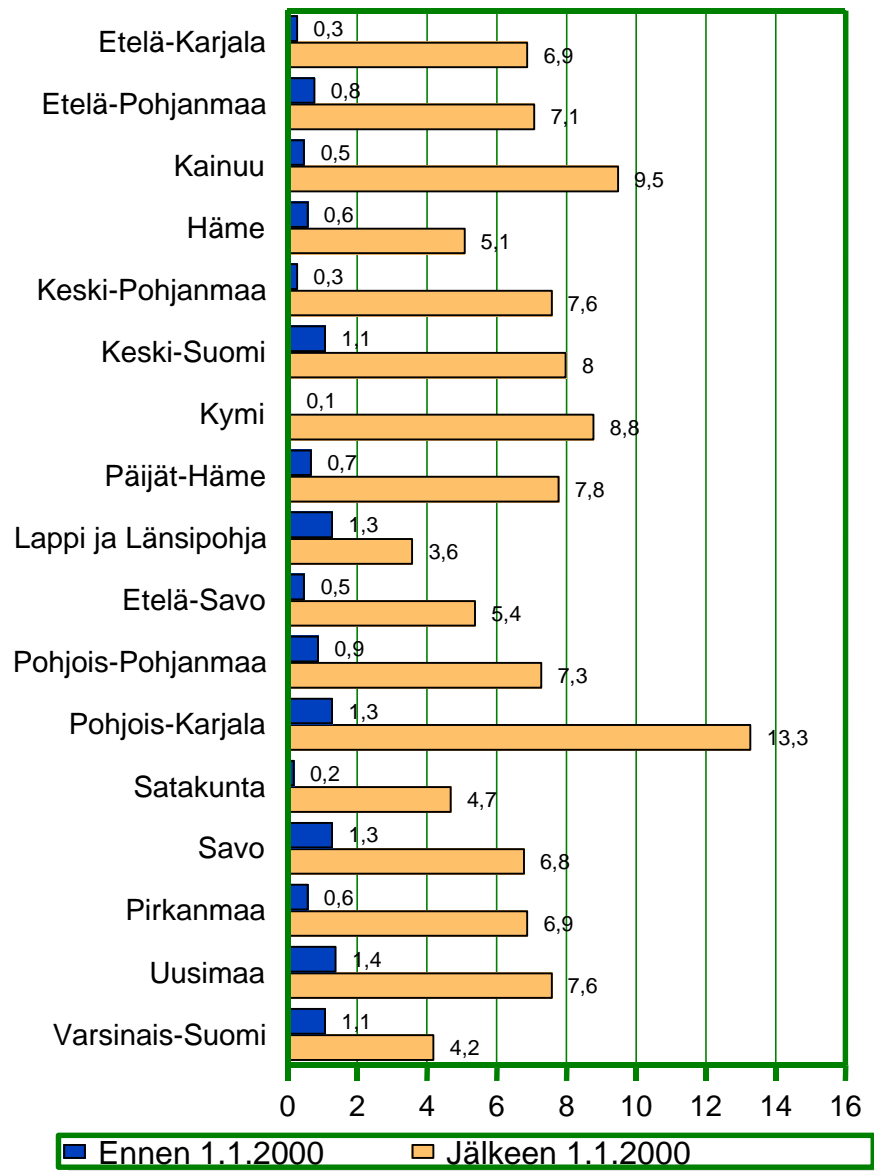
Kuvio 40. Opistotasaisen tutkinnon suorittaneet yrittäjät alueittain vuonna 2004.

5.5.3 korkeakoulupohja yrityksen sijainnin mukaan

Ammattikorkeakoulututkinto tuli mahdolliseksi suorittaa vasta jonkin verran ennen vuosituhannen vaihdetta. Tämän johdosta on tämän tutkinnon osuus vanhojen yritysten yrittäjien kohdalla hyvin pieni. Koska luvut ovat pieniä, on ne esitetty prosenttien kymmenyksen tarkkuudella. Suurin osuus oli Uudellamaalla (1,4 %) sekä pienin Kymessä (0,1 %). Jälkeen 1.1.2000 perustetuissa yrityksissä on ammattikorkeakoulututkinnosta tullut suosittu. Suurin tämän tutkinnon osuus yrittäjän koulutuspohjana oli Pohjois-Karjalassa, missä ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneitten yrittäjien osuus uusien yritysten kaikista yrittäjistä oli peräti 13,3 %. Myös Kainuussa osuus uusissa yrityksissä oli verraten suuri eli 9,5 %. Pienin osuus uusissa yrityksissä oli Lapissa ja Länsipohjassa (3,6 %). Kaikki osuudet maakunnittain on esitetty kuviossa 41.

Yliopistotutkinnon suorittaneita yrittäjiä oli suhteessa eniten Uudellamaalla. Sekä vanhojen (20 %) että erityisesti uusien (28 %) yritysten kohdalla ero muihin maan alueisiin oli suuri. Pienin osuus tässä ryhmässä vanhojen ennen 1.1.2000 perustettujen yritysten kohdalla oli Keski-Pohjanmaalla (6 %) ja uusien yritysten kohdalla Etelä-Karjalassa (5 %). Erityisesti Pohjois-Karjalassa on yliopistotutkinnon suorittaneiden uusien yritysten yrittäjien määrä suuri eli peräti 18 %, mikä on kaksinkertainen siihen nähden mitä se on maassa keskimäärin. Yliopistotutkinnon suorittaneitten yrittäjien koko jakauma alueittain on esitetty kuviossa 42.

Ammattikorkeakoulun suor. yrittäjät alueittain; ennen ja jälkeen
1.1.2000 perustetut yritykset (%:a alueen koko ryhmästä)

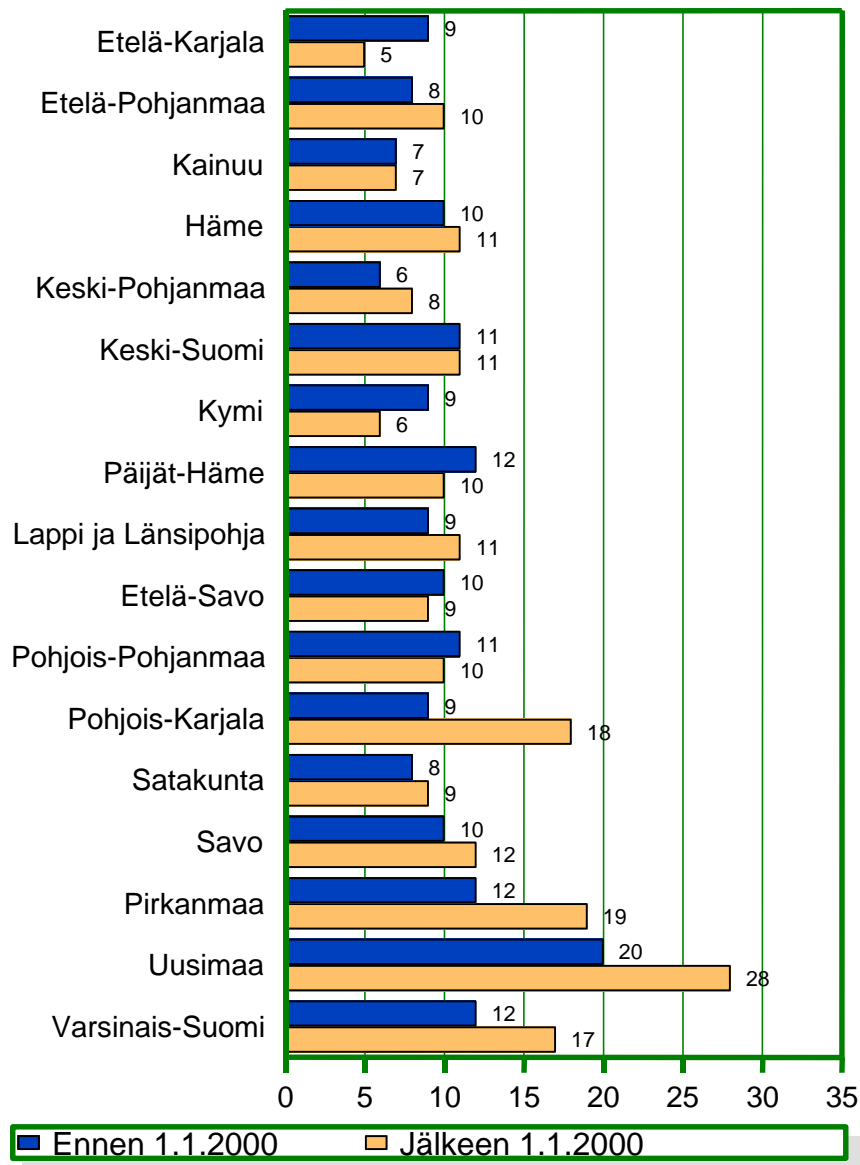

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio41

Kuvio 41. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet yrittäjät alueittain vuonna 2004.

Yliopistotutk. suor. yrittäjät alueittain; ennen ja jälkeen
1.1.2000 perustetut yritykset (%:a alueen koko ryhmästä)

Lähde: Suomen Yrittäjät, jäsenrekisteri 10/2004

kuvio42

Kuvio 42. Yliopistotutkinnon suorittaneet yrittäjät alueittain vuonna 2004.

6. Koulutus pohjan ja elinkeinoelämän tarpeiden vastaavuus

Suomalaisilla yrittäjillä on verrattain hyvä koulutus pohja: yleissivistävä koulutus on 23,7 %:lla, ammatillinen koulutus 62,3 %:lla ja korkeakoulukoulutus 14,0 %:lla. Lisäksi suuntauksena on ollut se, että yrittäjien pohjakoulutuksen taso nousee. Pohjakoulutuksen lisäksi yrittäjät kouluttavat itseään monin tavoin: työn ohessa, kursseilla ja seminaareissa. Tämä selvitys ei kuvaa muodollisen koulutuksen ulkopuolella saatua koulutusta.

Aivan oleellinen kysymys on se, kuinka hyvin yrittäjien pohjakoulutus vastaa elinkeinoelämän tarpeita. Onko toisin sanoen yritystä vetävällä yrittäjällä sellainen koulutus kuin yrityksen toiminnan kannalta olisi suotavaa. Tähän tärkeään kysymykseen ei tämän tutkimuksen aineistosta saada suoraa vastausta. Ainoastaan voidaan todeta, että yrittäjien pohjakoulutuksen taso on nousussa, minkä suuntauksen uskoisi olevan myönteinen kaikkien yritysten kannalta.

Jotta pystyttäisiin vastaamaan kysymykseen vastaako yrittäjien pohjakoulutus yritysten tarpeita, tulisi tämä tutkia yrityksittäin. Tämä voisi osittain tapahtua yrityksiin suuntautuvalla kyselyllä. Tällöin näytteen koko voisi olla huomattavasti pienempi kuin tämän tutkimuksen jäsenrekisteriin perustuva näyte. Yrittäjiltä tiedusteltaisiin sitä miten hyvin he katsovat heidän nykyinen koulutuksensa vastaavan yrityksen tarpeita tällä hetkellä ja tulevaisuudessa. Samoin tiedusteltaisiin mitä koulutuksensa aluetta he haluaisivat parantaa.

Eri sektoreilla toimivien yritysten taloudellisia mahdollisuuksia olisi mahdollista selvittää Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin avulla. Voitaisiin tarkastella mitkä yritykset ovat kasvavalla, vakiintuneella tai taantuvalla toimialalla. Lisäksi voitaisiin eri toimialoille tehdä ennuste tulevista kehityssuuntauksista. Tämän ennakkoinnin tukena olisivat kansantalouden yleisestä kehityksestä tehdyt ennusteet. Tämän työn pohjalta voitaisiin arvioida yrittäjien koulutukseen liittyviä tarpeita. Myös erilaisten yrittäjäkurssien ja seminaarien painoarvoa voitaisiin tässä yhteydessä arvioida.

Esimerkkinä voidaan mainita, että kasvavia toimialoja ovat esimerkiksi tietotekniikkaan sekä vanhusten hoitoon liittyvät toimialat. Näiden toimialojen yrittäjien koulutuksen vaatimukset ovat siten myös kasvussa. Kaupan ja palvelusektorin kasvaessa ja kansainvälistymisen lisääntyessä kasvaa myös kielitaidon tarve. Ulkomaisen kilpailun lisääntyessä tulee yrittäjätaitojen hallitsemisesta entistä tärkeämpi kilpailutekijä.

7. Yhteenveto

Tässä selvityksessä on tarkasteltu millainen koulutus pohja yrittäjillä on yleensä sekä onko tämän koulutus pohjan ja eri tyyppisten yritysten välillä yhtäläisyyksiä. Selvitys on valmistunut opetusministeriön asettaman Yrittäjäyhteistyön koulutustoimikunnan ja Suomen Yrittäjien yhteistyönä. Selvityksen aineisto on saatu Suomen Yrittäjät ry:n jäsenrekisteristä. Aineisto kuvaa tilannetta lokakuussa vuonna 2004. Muuna keskeisenä lähteenä on käytetty kauppa- ja teollisuusministeriön Yrittäjäyhteistyön katsausta 2004. Yhteenvetona voidaan selvityksessä esille tulleista seikoista vetää seuraavat johtopäätökset:

1. Yrittäjyys on kansantalouden keskeinen liikkeellepaneva tuotannontekijä. Muita tuotannontekijöitä ovat työ, pääoma ja maa.
2. Kansainvälisissä selvityksissä on Suomen liiketoimintaympäristön kilpailukyky arvioitu erittäin korkeaksi.
3. Suomalaisten yrittäjyysaktiivisuus ja kasvuyritysten määrä on kansainvälisesti vertaillen suhteellisen alhaisella tasolla.
4. Yrittäjyysopintoja sisältyy kaikkeen pohjakoulutukseen ja niiden määrä on kasvamassa.
5. Suomalaisten yrittäjien koulutustaso on korkeampi kuin väestön keskimäärin.
6. Naisyrittäjiä on kaikista yrittäjistä neljännes ja miesyrittäjiä vastaavasti kolme neljänestä. Naisyrittäjien määrä on kasvussa.
7. Kaikista yrittäjistä puolet on täyttänyt 50 vuotta.
8. Ammatillinen koulutus sekä opistotason tutkinto ovat lisänneet huomattavasti suosiotaan elinkeinonharjoittajien joukossa.
9. Perusasteen koulutus on suurin ikäluokassa 50-61 vuotta (48 %). Ylioppilastutkinnon suorittaneiden yrittäjien osuus on suurin ikäluokassa 41-50 vuotta (36 %). Suurin ammatillisesti koulutettujen osuus (36 %) sekä opistotasoinen tutkinto (37 %) on ikäluokassa 51-60 vuotta. Ammattikorkeakoulun osuus on suurin alle 30-vuotiaitten ikäluokassa (32 %). Yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittaneita on eniten (42 %) ikäluokassa 51-60 vuotta, mikä on myöskin suurin ikäluokka (39 %:a kaikista yrittäjistä).
10. Kaikissa ikäryhmissä on koulutustaso noussut uusissa 1.1.2000 jälkeen perustetuissa yrityksissä verrattuna tätä ennen perustettujen yritysten yrittäjiin. Yhteensä on korkeakoulututkinnon suorittaneitten yrittäjien osuus noussut 13 %:sta 21 %:iin ja samalla yleissivistävän koulutuksen osuus on laskenut 24 %:sta 17 %:iin ammatillisen koulutuksen osuuden pysyessä samansuuruisena.
11. Yleissivistävä koulutuspohja, johon luetaan peruskoulu sekä ylioppilastutkinto, oli yleisintä kaupassa, jossa 31 %:lla yrittäjistä oli tämä koulutus. Ammatillinen koulutus, johon luetaan ammatillisen tai opistotasaisen tutkinnon suorittaneet yrittäjät, oli yleisintä palveluissa (30 %). Korkeakoulututkinto (yliopisto, korkeakoulu tai ammattikorkeakoulu) oli selkeästi yleisin palveluissa, joissa on peräti 70 % tämän koulutuksen saaneista yrittäjistä.
12. Yksinyrittäjiä on eniten korkeakoulututkinnon suorittaneiden yrittäjien joukossa (55 %), seuraavaksi ammatillisen koulutuksen saaneitten joukossa (51 %) ja viimeksi yleissivistävän koulutuksen saaneitten joukossa (46 %). Tämä saattaa poiketa hieman ennakoarvioista, joiden mukaan yksin yrittäjien on arveltu olevan vähemmän koulutettuja.

13. Yleissivistävän koulutuksen saaneiden yrittäjien suosituin yhtiömuoto on osakeyhtiö (40 %), mutta miltei yhtä suosittu on elinkeinonharjoittaja (35 %). Ammatillisen koulutuksen saaneiden yrittäjien suosituin yhtiömuoto on myös osakeyhtiö (46 %) ja toiseksi suosituin elinkeinonharjoittaja (33 %). Korkeakoulutuksen saaneiden yrittäjien suosituin yhtiömuoto on selvästi osakeyhtiö, joissa toimii 59 % tämän koulutuksen saaneista yrittäjistä. Elinkeinoharjoittajina toimi 27 % korkeakoulutuksen saaneista yrittäjistä
14. Myös alueellisesti yritykset on luokiteltu sen mukaan, onko yritys perustettu ennen 1.1.2000 vaiko sen jälkeen. Eniten vanhoja yrityksiä on Uudellamaalla (18 %), Varsinais-Suomessa (13 %) sekä Etelä-Pohjanmaalla (12 %) ja Pirkanmaalla (12 %) ja uusia yrityksiä Etelä-Pohjanmaalla (16 %). Uusista yrityksistä vähiten on sijoittunut Kainuuseen (1 %).
15. Oleellinen kysymys on se, kuinka hyvin yrittäjien pohjakoulutus vastaa elinkeinoelämän tarpeita. Jotta tähän kysymykseen pystyttäisiin vastaamaan, tulisi asia tutkia yrityksittäin. Tämä voisi osittain tapahtua yrityksiin suuntautuvalla kyselyllä. Eri sektoreilla toimivien yritysten taloudellisia mahdollisuuksia voitaisiin selvittää myös Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin avulla.

Tiedostonimi: Koulutusprofiili8_2005.doc
Hakemisto: C:\Documents and Settings\Pirkko Herttovuo\Työpöytä\Koulutus
Malli: C:\Documents and Settings\Pirkko Herttovuo\Application
Data\Microsoft\Mallit\Normal.dot
Otsikko: Opetushallitus
Aihe:
Tekijä: Harri Spåre
Avainsanat:
Kommentit:
Luontipäivä: 11.8.2005 15:07
Version numero: 4
Viimeksi tallennettu: 16.8.2005 10:34
Viimeksi tallentanut: Veli-Mati Lamppu
Kokonaismuokkausaika: 53 minuuttia
Viimeksi tulostettu: 16.8.2005 13:01
Viimeisestä täydestä tulostuksesta
Sivuja: 47
Sanoja: 6 701 (noin)
Merkkejä: 38 199 (noin)